



نظام آموزشی لهستان

- ۶ ملاحظات تاریخی
- ۷ اقوام و نژادها
- ۹ ملاحظات جغرافیایی
- ۱۰ موقعیت جغرافیایی
- ۱۲ آب و هوا
- ۱۲ ملاحظات سیاسی
- ۱۲ ساختار حکومت
- ۱۲ تاریخچه سیاسی
- ۱۸ قانون اساسی



۱۹	ویژگیهای قوای سه گانه
۱۹	قوه مجریه (ریاست جمهوری)
۲۰	شورای وزراء
۲۱	قوه قانونگذاری
۲۲	قوه قضائیه
۲۲	ملاحظات اقتصادی
۲۲	سیستم اقتصادی
۲۵	امور مالی
۲۶	بخشهای اقتصادی
۲۶	کشاورزی
۲۷	معادن
۲۸	صنایع
۲۹	ارتباطات
۲۹	وسایل ارتباط جمعی
۳۰	مطبوعات
۳۱	رادیو و تلویزیون
۳۲	ساختار جمعیت
۳۲	ترکیب جمعیتی و پراکنندگی آن
۳۳	رشد جمعیت
۳۳	مهاجرت
۳۶	زبان و خط
۳۶	ملاحظات علمی
۳۸	نرخ افراد با سواد
۴۰	ساختار آموزشی
۴۳	اصلاحات ساختاری
۴۶	سیاستهای آموزشی
۴۸	سیاستهای اصلاحی
۴۹	آموزش پیش دبستانی



۴۹ ساختار آموزشی
۵۲ آموزش همگانی
۵۲ مدیریت آموزشی
۵۳ آموزش پایه
۵۳ ساختار آموزشی
۵۴ پذیرش تحصیلی
۵۴ ضوابط پذیرش
۵۴ طول دوره آموزشی
۵۴ ظرفیت کلاس
۵۵ ارزیابی تحصیلی
۵۵ برنامه های آموزشی
۵۸ آموزش ابتدایی
۵۸ ساختار آموزشی
۶۳ آموزش متوسطه
۶۳ ساختار آموزشی
۶۴ نظام قبل از اصلاحات
۶۴ نظام پس از اصلاحات
۶۵ پذیرش تحصیلی
۶۵ ضوابط پذیرش
۶۵ نظام پیش از اصلاحات
۶۵ نظام پس از اصلاحات
۶۵ نظارت بر محتوی برنامه های درسی
۶۶ ارزیابی تحصیلی
۶۶ آموزش متوسطه
۶۶ ارزیابی تحصیلی
۶۶ سیستم نمره دهی
۶۷ آموزش فنی و حرفه ای
۶۷ آموزش تکمیلی فنی و فنی حرفه ای
۶۷ مراکز آموزشی



آموزش عالی	۶۹
ساختار آموزشی	۶۹
سال تحصیلی	۶۹
خط مشی قانونی	۶۹
پذیرش تحصیلی	۷۰
شرایط پذیرش	۷۰
مراکز آموزش عالی	۷۰
پذیرش تحصیلی	۷۲
مدارک مورد نیاز	۷۲
امتحانات ورودی مورد نیاز	۷۲
ارزیابی تحصیلی	۷۲
سیستم نمره دهی	۷۲
پذیرش دانشجویان خارجی	۷۳
شرایط پذیرش	۷۳
نهادهای مرکزی	۷۴
ارزشیابی مدارک تحصیلی	۷۵
نهادهای مرکزی	۷۵
موافقت‌های دوجانبه و چندجانبه	۷۵
خدمات دانشجویی در سطح آموزش ملی	۷۶
نهادهای مرکزی	۷۶
مقاطع تحصیلی	۷۷
مقطع کارشناسی	۷۷
مقطع کارشناسی ارشد	۷۷
مقطع دکتری	۷۸
مقطع دکترای حرفه ای	۷۸
آموزش عالی غیردانشگاهی	۷۸
پذیرش تحصیلی	۷۸
مدارک مورد نیاز	۷۸
امتحانات ورودی مورد نیاز	۷۹



۸۱	دانشگاه در تقابل با تغییرات اجتماعی
۸۸	آموزش معلمان
۸۸	معلمین آموزش ابتدایی
۸۸	آموزش معلمین متوسطه
۸۹	آموزش معلمین مقدماتی متوسطه
۸۹	آموزش معلمین تکمیلی متوسطه
۸۹	آموزش اساتید دانشگاهی
۹۰	آموزش از راه دور
۹۰	همکاریهای آموزشی
۹۰	همکاریهای بین المللی
۹۰	برنامه های تبادلانی چند جانبه و دو جانبه آموزش عالی
۹۱	نهادهای مرکزی
۹۱	اصول و اهداف آموزشی
۹۳	اولویتهای آموزشی
۹۵	دستاوردهای آموزشی
۹۶	معضلات آموزشی
۹۶	اصلاحات اساسی
۹۹	اصلاحات پیشین و حال حاضر
۱۰۲	اصلاحات آموزشی دهه ۹۰
۱۰۳	مدیریت آموزشی
۱۰۳	نهادهای مرکزی
۱۰۳	مدیریت آموزش عالی
۱۰۳	نهادهای مرکزی
۱۰۴	بودجه آموزشی
۱۰۴	نهادهای تامین کننده
۱۰۵	شهریه و هزینه های آموزشی
۱۰۵	شهریه دانشجویی
۱۰۵	نهادهای مرکزی



ملاحظات تاریخی

نام بین المللی جمهوری خلق لهستان پولند^۱ و نام محلی آن پولسکا^۲ است. ^۳پلنی نام فرانسوی کشور لهستان است. ^۴بنا به یک روایت افسانه ای حدود بیش از یک هزار سال پیش در سرزمین کنونی لهستان قومی زندگی میکرده اند که به نام LAH خطاب میگردند.

وقتی نخستین بار در لهستان دولت مستقلی تشکیل شد به همین مناسبت نام قدیمی رابه این سرزمین اطلاق می کردند در نتیجه مردمان اولیه این کشور له نامیده شدند. کشورهای شرق نیز به تبعیت از همسایگان و سرزمینهای دور و بر لهستان اهالی و ساکنین آنجا را له می نامیدند. امپراطوری عثمانی، ترک ها و تاتارها که قسمت اعظمی از سرزمینهای اروپای شرقی امروز را تصرف کرده بودند به سوی مرزهای شرقی و جنوبی لهستان پیشروی می کردند و اطراف آنرا کاملا احاطه کرده بودند به نام له^۵ و سپس لهستان را از ملتهای همسایه و اطراف این سرزمین اقتباس نمودند، پس از آنها، ایرانی ها نیز به تبعیت از ترکان عثمانی به این کشور لهستان می گفتند و در اصل نام را از ترک ها فرا گرفتند. علاوه بر این جای گفتگو ست که غیر از

۱-Poland

۲-Polska

^۳ - غلامحسین . مصاحب، دایره المعارف فارسی، ج دوم بخش اول، انتشارات فرانکلین، تهران، ۱۳۵۶، ص ۲۵۳۸، همچنین ر. ک. محمود. محبوب و فرامرزیاری، گیتا شناسی کشورها، انتشارات گیتا شناسی، تهران ۱۳۶۲، ص ۲۸۷

^۴ - علی اکبر دهخدا. لغت نامه دهخدا، ج دوازدهم، دانشگاه تهران ۱۳۷۳، ص ۱۷۵۱۹.

۵-Lah



اقوام له، قوم و قبیله های دیگری نیز در نواحی مرکزی لهستان می زیستند که آنان به پولنی^۶ یا پولونی مشهور بودند.^۷

ادوار باستانی و تاریخی کشور لهستان مانند ادوار تاریخی بسیاری از ملل متمدن روی زمین آمیخته به افسانه و قصص و حکایات اغراق آمیز و شگفت انگیز است.

بنابر اسناد قطعی و مطمئن آغاز تاریخ کشور ملت لهستان را باید از نیمه اول قرن ۱۰ میلادی (قرن ۴ هجری) محسوب داشت که با مقایسه با تاریخ ایران از آغاز زمامداری هخامنشیان تاریخ لهستان مدت پانزده قرن جوانتر و جدیدتر است. حدود ده قرن پیش بعضی از اقوام اسلا و مانند پولانها و یسلانها و سیلزینها در تحت فشار اقوام ژرمنی نژاد از ساکن اصلی خود رانده شده در کناره های رودهای وارتا، ویستول و ادرسکونت اختیار نموده و هسته مرکزی دولت لهستان را برای مقابله با اقوام مهاجم و متعرض تشکیل دادند.

اقوام و نژادها

برای نشان دادن بافت جمعیت در نواحی شبه جزیره بالکان و اروپای مرکزی و شرق، اصطلاح چهل تکه بکار می رود. به کاربرد این اصطلاح از این جهت است که ملیتهای ساکن این ناحیه از اجزاء نامتجانس و بی ثبات تشکیل یافته اند.^۸ بطور کلی نژاد مردم لهستان از نژاد سفید و تیره اسلاوی است.

۶-Polunie

^۷ - نصرالله. بیات، لهستان، همانجا، ص ۶۵

^۸ - حسین خاوری پور، روابط فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و لهستان اسفند ۱۳۷۱ (اثر مذکور چاپ نشده است).



اقلیتهای زیادی نظیر اوکراینها، یهودیها، روسهای سفید، آلمانیها، روسها، چکها، لیتوانیها، روتنی‌ها و غیره در لهستان سکونت دارند.^۹

یکی از نژادهای کهن کشور لهستان نژاد قرائیم است. «قرائیم‌ها» فرقه‌ای یهودی با سوابق یکهزار و دویست ساله می‌باشند که آداب و سنن تلمودی و متأخر بر تورات رابه عنوان احکام شریعت قدیمتر از اسلام می‌شناسند. منشاء قرائیم‌ها در ایران و عراق بوده است و به تدریج در خاورمیانه و شبه جزیره بالکان پراکنده شده‌اند. سقوط امپراطوری بیزانس باعث شد که مراکز زندگی و تجمع این مردمان به شبه جزیره کریمه و لیتوانی و لهستان انتقال یابد. بازوال امپراطوری عثمانی در سراسر اروپا پراکنده شدند و جوامع قرائیمی اروپا نسبت به نواحی دیگر به خصوص آسیا رشد و برتری یافتند.^{۱۰}

قوم بیابانگر دیگری که منشاء ایرانی داشتند و از زمان هرودت شناخته شده بودند و در قرون نخستین مسیحی در سراسر استپهای اروپای شرقی و مرکزی پراکنده بودند که بعدها به عنوان اجداد مردم لهستان شناخته شدند. وطن قوی آنست که اینان نژاد سرمتی هستند و این سرمتی‌ها در حقیقت اجداد اشراف لهستانی می‌باشند سرمتی‌ها از یک سوبه نژاد خودبه صورت بسیار تعصب آمیزی می‌نگریستند و از سوی دیگر به مذهب کاتولیک نیز اعتقاد راسخ داشتند و به پندار آنها لهستان سنگر مسیحیت در اروپا به شمار می‌رود.

سرمتی‌نژادان به سبب همین تعصبات خشک و نژادپرستی مجموعه‌ای از قواعد و آداب مخصوص به خود پدید آوردند. قابل ذکر است که از اواخر قرن شانزدهم به بعد شکل لباس لهستانی از مشرق زمین به این

^۹ - کارول. بادر، همانجا، ص ۱۰ و ۹. همچنین ر. ک. م. معی، فرهنگ فارسی، ج ششم، انتشارات امیرکبیر، تهران ۱۳۵۸، ص ۱۸۴۷.

^{۱۰} - آناگراسیوولسکا، ایرانشناسی در لهستان، ترجمه: حسین معصومی همدانی در مجله نشر دانش، سال نهم، متن سوم فروردین و اردیبهشت ۱۳۶۸ و ص ۱۶ و ۱۷.



کشور وارد می‌شد و به هیچ وجه علاقه و توجهی به شکل و نوع لباس غربی نداشتند. در حقیقت لباس اشراف لهستان به پوشاک و ظواهر درباریان امپراطوری عثمانی یا اشراف زمان صفویه شباهت داشت.

لهستانیها الگوهای لباس و زروزیور و تجملات را از مدل‌های هنری که الهام بخش ذوق و قریحه سرشار مردم مشرق زمین بخصوص ایرانیان که از دیر باز دارای فرهنگ و هنر غنی و قابل اهمیت و بی نظیری بودند الهام می‌گرفتند.^{۱۱}

ملاحظات جغرافیایی

کشور لهستان در نیمکره شرقی، نیمکره شمالی، درست در وسط قاره اروپا، جزو ممالک اروپای شمالی و مرکزی است و از لحاظ عرض جغرافیایی در درجه بالاتری از کشور ایران قرار دارد عرض جغرافیایی ورشو پایتخت لهستان مانند شهرهای لندن و برلن در ۵۲ درجه عرض جغرافیایی قرار گرفته است (عرض جغرافیایی شهر تهران ۳۳ درجه است).

لهستان از حیث موقعیت شرایطی مغایر با وضعیت جغرافیایی ایران دارد .

در لهستان کوه خیلی کم مشاهده میشود در صورتیکه در ایران کوههای مرتفع و مستور از برف زیادی وجود دارد. در لهستان آب به حد وفور پیدا میشود. مثلا در ایالت پولزیا^{۱۲} فراوانی آب زحمت زیادی تولید نموده زیرا اهالی مجبورند قسمتی از آنها را به نقاط دیگر ببرند.

در ایران خورشید روشن و تابان است و شدت آفتاب در بعضی از نقاط ایران مردم را به زحمت می‌اندازد. در لهستان بالعکس روزهای آفتابی کمتر دیده می‌شوند و روزهای خیلی گرم کمتر وجود دارند .

^{۱۱} - نصرالله، بیات، همانجا، ص ۶ و ۷

۱-Polesia



موقعیت جغرافیایی

کشور لهستان با سیصد و دوازده هزار و ششصد و هشتاد و سه کیلومتر مربع^{۱۳} وسعت جغرافیایی در شرق قاره اروپا و در جنوب دریای بالتیک بین مدارهای ۱۴ درجه تا ۲۴/۷ درجه طول شرقی و ۴۹ درجه تا ۵۴/۵۰ درجه عرض شمالی قرار دارد. این سرزمین از شمال شرقی و مشرق به جمهوریهای لیتوانی، بیلوروسی (یا روسیه سفید) و اوکراین و از جنوب به جمهوریهای چک و اسلواکی، از مغرب به جمهوری آلمان و از شمال به دریای بالتیک و خلیج داتریک محدود می شود.

طولانی ترین مرز لهستان با همسایه های جنوبی آن یعنی کشورهای چک و اسلواکی است. لهستان با این دو کشور ۱۳۱۰ کیلومتر مرز مشترک دارد. این کشور کوتاهترین مرز مشترک را با جمهوری آلمان دارد که نزدیک به ۴۶۰ کیلومتر است. با در نظر گرفتن مرزهای آبی این کشور که به ۵۲۴ کیلومتر می رسد کشور لهستان در مجموع ۳۵۳۸ کیلومتر مرزهای آبی و خاکی دارد. به طور کلی ۳/۴٪ سرزمین این کشور از زمینهای پست تشکیل شده است. تعداد دریاچه ها در این کشور فراوان است. شمار دریاچه ها را تقریباً به میزان ۹۳۰ دریاچه تخمین می زنند که در حقیقت ۳۲۰۰۰ کیلومتر مربع از زمینهای لهستان را در بر می گیرد. بیشتر دریاچه ها در ایالات شمالی هستان واقع است که مهمترین آنها عبارتند از: اسناردوی^{۱۴} مامری. حدود پانزده هزار کیلومتر مربع از مساحت کشور را مردابها تشکیل میدهند. در لهستان رودهای

^{۱۳}- مساحت کشور لهستان در هر ۳ کتاب لهستان که توسط انجمن لهستانی مطالعات ایرانی منتشر شده است ۳۸۸۶۰۰ کیلومتر مربع ذکر شده است

که شصت و سومین کشور جهان از لحاظ وسعت می باشد.



متعددی جریان دارد. طولانیترین آنها رود ویستول^{۱۵} (ویستولا) با ۱۰۶۹ کیلومتر درازی که به دریای بالتیک میریزد. رود ادبرگ^{۱۶} با ۸۶۰ کیلومتر طول دومین رود طولانی و بزرگ این سرزمین به شمار می آید. از رودهای مهم دیگر لهستان وارتا، ینه من و پریپت (شعبه ای از رود دنی پیر) میباشد. رود «دنی پیر» و «دنی یستر» از کوههای لهستان سرچشمه می گیرد و به سرزمین روسیه جاری می شود. چنانکه اشاره شد رود ویستولا دازترین رود این کشور است که به آن ویستایا وایکزل^{۱۷} می گویند. این رود از کوههای «کارپات» در جنوب این سرزمین سرچشمه می گیرد و به خلیج «دانزیک» جاری می شود. از رودهای دیگر لهستان می توان «نارف» و «سان» را نام برد.

به طور کلی سراسر سرزمین لهستان جلگه ای و هموار است و ارتفاع ۸۷ درصد از مساحت این کشور از سطح دریا به سیصد متر نمی رسد. زیرا شمال و مرکز لهستان دنباله جلگه بزرگ اروپای شمالی است. بریدگی های ساحلی لهستان در کناره های بالتیک واقع است. خلیج «دانزیک» در شمال و خلیج پومرانی در شمال غربی آن قرار گرفته است و در خلیج پومرانی^{۱۸} که مرز مشترک آلمان و لهستان قرار دارد هردو کشور شریک هستند. شبه جزیره ه ای نسبتا باریک به نام هل^{۱۹} در خلیج دانزیک واقع است که به کشور لهستان تعلق دارد.

^{۱۵} - رود ویستول از کوههای کاریات در جنوب لهستان سرچشمه می گیرد و پس از پیمودن مسافت طولانی از شهرهای کراکف و ورشو می گذرد و سرانجام به دریای بالتیک می ریزد یکی از رودهای مهم لهستان رود بوگ است.

^{۱۶} - رود ادبرگ در غربی کشور لهستان را با سرزمین آلمان تشکیل می دهد رود وارتا از شعبات مهم رود ادراست که در نواحی غربی لهستان جریان دارد. Vista-۳ دارد.



آب و هوا

آب و هوای لهستان بین معتدله و اقیانوسی است. زمستانها سرد و طاقت فرساست. درجه حرارت در تابستان تا ۳۳ درجه بالای صفر میرسد و در بعضی نقاط آب و هوا معتدل و مرطوب است و روی هم رفته آب و هوای لهستان متغیر است و درجه حرارت متوسط سالیانه آن بین ۶ تا ۸/۸ سانتی گراد میرسد. باران در نواحی جلگه ای کمتر ولی در مناطق کوهستانی بیشتر است و میزان متوسط باران سالیانه در سطح کشور به شش هزار میلیمتر در سال میرسد. آب و هوای لهستان در فصل پاییز و سراسر زمستان تا اواسط فصل بهار بسیار سرد و طاقت فرساست.

ملاحظات سیاسی

ساختار حکومت

تاریخچه سیاسی

اولین خاندان سلطنتی، تاریخی لهستان خاندان «پیاست» می باشد که مانند خاندان تاریخی هخامنشیان در ایران اساس حکومت و تشکیل دولت لهستان توسط آنها بنیان نهاده شد.

این خاندان مدت چهارصد سال یعنی از قرن دهم تا ۱۳۷۰ میلادی بصورت مستقیم و سپس تا سال

۱۳۸۶ م در نتیجه زناشویی در لهستان پادشاهی نمودند.^{۲۰}

در سال ۹۶۶ میلادی «میشکوی اول» یکی از پادشاهان سلسله پیاست و آئین حضرت مسیح

(ع) گروید^{۲۱} و کیش عیسوی از همین زمان در سرزمین لهستان رایج گردید. در زمان حکومت فرزند

^{۲۰} - کارول. بادر، اطلاعاتی درباره گذشته و حال لهستان، همانجا، ص ۱۶.



وجانشین وی (یوگسلاو ۱۰۲۵-۹۹۲) کشور سلطنتی لهستان یک مملکت پادشاهی مستقل و مقتدر منطقه شناخته شد. در طول سه قرن لهستان همواره با آلمانها در غرب و اسلاوها در شرق و مغولان در جنوب شرقی در مبارزه و کشمکش بود و از طریق روابط حسنه با تمدنهای اروپایی داشت.

هجوم سیاستهای خارجی و نفوذ آنها در لهستان مشکلات زیادی برای فرمانروایان و حکم سلسله پیاست بوجود آورد. به سال ۱۴۱۰ میلادی نیروهای متفق اتحادیه بزرگترین دشمن ورقیت خود عثمانی را در پهنه اروپا مغلوب کرد و در ۱۴۱۱ میلادی به همین مناسبت پیمان صلحی منعقد نمود. به سال ۱۴۳۴ م لادیسلاو سوم فرزند یانگیلو جانشین پدر شد و این پادشاه در سال ۱۴۴۰ م مجارستان را به زیر سلطه خود درآورد و برای بالابردن عظمت و اقتدار خویش دوبار با امپراطوری عثمانی جنگید. لهستان در سال ۱۵۱۵ م وارد اتحادیه امپراطوری روم شد. سیگیسموند اول در مدت بیست سال از دوره حکومت و سیطره خود پیوسته با دولت مسکو (روسیه) به جنگ و جدال پرداخت و از سوی دیگر مغولها در مرزهای جنوب شرقی قلمرو وی به تاخت و تاز پرداختند. نفوذ فرهنگ (نوین اروپائی) از زمان حکومت وی در لهستان راه یافت و این دوره را دوره رنسانس لهستان باید به شمار آورد.

پس از درگذشت این پادشاه، فرزند سیگیسموند دوم با آوگوستوس اول جانشین وی گردید و وسعت و گسترش سرزمین لهستان در این زمان موجب درگیری این کشور با روسیه شد و با «ایوان چهارم» پادشاه روس به ستیز و جدال برخاست. اصلاحات دینی هم در این دوره به اوج خود رسید و به سال ۱۵۷۰ م پروتستانهای این کشور برای پیش بردن مقاصد خود به وحدت و یکپارچگی نایل آمدند. در سال ۱۶۹۹ م آوگوستوس دوم با پتر کبیر امپراطوری روسیه و فردریک چهارم، پادشاه دانمارک در مقابل شارل دوازدهم

۲۱ - غلامحسین. مصاحب، دایره المعارف فارسی. همانجا، ص ۲۵۳۹.



پادشاه سوئد متحد شدند و جنگی سخت بین قوای متحدین و شارل بوقوع پیوست. شارل ورشو و کراکف را در سال ۱۷۰۲ م تسخیر کرد و استانسلا و اول پادشاه لهستان را دست نشانده خود کرد آوگوستوس را مجبور نمود که ضمن کناره گیری از اتحاد با روسیه استانسلا و اول را به رسمیت بشناسد .

استانسلا و دوم که در سال ۱۷۶۴ م به سلطنت لهستان رسیده بود و تنها توسط روسها می توانست مقام خود را حفظ کند به عنوان آخرین پادشاه لهستان بر سریر شاهی تکیه زد ولی در سال ۱۷۷۲ م به ناچار قسمتهای عمده سرزمین لهستان را به همسایگان قدرتمند این سرزمین مانند اتریش و پروس واگذار کرد. در حقیقت این نخستین تجزیه و ازهم پاشیدگی لهستان به شمار می آید . استانسلا و در سال ۱۷۹۲ م قانون اساسی مملکتش را اصلاح نمود و دومین تجزیه لهستان در سال ۱۷۹۳ م میان دولتین روسیه و پروس انجام گردید و پادشاه را از ادامه سلطنت ناکام گذارد تجزیه دیگر لهستان پیامد جنگهای ۱۷۹۳ - ۱۷۹۲ م میان لهستان و همسایگان بود.

در سال ۱۷۹۴ م یکی از آزادیخواهان این سرزمین به نام «تاونونس کوشیخوتسکو»

قیامی را بر علیه نفوذ بیگانگان بر پا کرد اما مبارزات وی با شکست مواجه شد. سومین تجزیه لهستان در سال ۱۷۹۵ م میان روسیه، پروس و اتریش اتفاق افتاد به طوری که می رفت نام لهستان از نقشه اروپا پاک گردد . ناپلئون بناپارت دوک نشین ورشو را به عنوان کشور میانگیر که در تصرف شاه ساکسن بود تأسیس کرد.

در سالهای ۱۸۱۳-۱۸۰۷ م کنگره وین (۱۸۱۵-۱۸۱۴) ایالات پروس غربی و پرنان را به دولت پروس و گالیس را به اتریش داد و کراکف را نیز به صورت جمهوری جداگانه ای درآورد . کراکف در سال ۱۸۴۶ م به سرزمین اتریش ملحق گردید و سرانجام مملکت سلطنتی لهستان به نام «لهستان کنگره» تأسیس



شد. پایتخت این کشور ورشو بود. لهستان کنگره از متحدان روسیه بود و لی قانون اساسی مخصوص به خود داشت. شکست شورش عمومی در «لهستان کنگره» در سالهای ۱۸۳۱-۱۸۳۰ م به رکورد و مسکوت ماندن قانون اساسی انجامید. بعد از آن شورش دیگری در سال ۱۸۶۳ م سبب روسی کردن شدید آن گردید و به موازات این اتفاقات بیسمارک صدراعظم آلمان در قسمتهای غربی لهستان برنامه آلمانی کردن زبان ساکنین اقدام کرد ولی قسمتی از لهستان که سهم اتریش بود خودمختاری قابل توجهی به ساکنین آن ارزانی داشت. حاکمیت دراز مدت روس، آلمان، اتریش در قسمتهای شرقی، غربی و جنوبی لهستان تا قرن بیستم ادامه یافت تا این که لهستان در جنگ جهانی اول در مقام تجدیدحیات ملی خود برآمد.^{۲۲}

لهستان طی قرون ۱۸ و ۱۹ م چندین بار بین امپراطوریهای بزرگ مانند آلمان، اتریش و روسیه تقسیم شد.^{۲۳} با شکست قدرتهای حاکم بر این کشور در جنگ جهانی اول و پیروزی متفقین، استقلال خود را دوباره بدست آورد. اولین رژیم جمهوری این کشور را «یوسف پیلسودسکی» در سال ۱۹۱۸ م تأسیس نمود.

تاجنگ جهانی دوم ژنرالهای مختلفی روی کار آمدند، حکومت نازی در آلمان مسأله دالان و بندر دانتزیک (گدانسک فعلی) را بهانه تجاوز خود قرارداد و با حمله به این کشور در عمل جنگ جهانی دوم را آغاز کرد. منشأ اختلاف دو کشور، پاسخ منفی لهستان در مورد تقاضای آلمان نسبت به الحاق دانتزیک به آن کشور بود. در روز اول سپتامبر سال ۱۹۳۹ م ناگهان ارتش نازی به لهستان حمله کرد، مرکز و غرب این کشور را به تصرف خود درآورد. در هفدهم سپتامبر، شوروی نیز از موقعیت استفاده کرد از شرق به لهستان

^{۲۲}-ک. بادر، همانجا، ص ۱۶ الی ۵۵، همچنین ر. ک. ن. بیات، همانجا، ص ۶۳ ال ۷۰ = جهت اطلاع بیشتر ر. ک: م. محجوب و فرامرز یآوری، همانجا

ص ۲۸۸ و ۲۸۹

^{۲۳}-م. معین، همانجا، ص ۱۸۴۷.



حمله کرد و قسمت شرق این کشور را اشغال کرد. به دنبال این وقایع دولت لهستان آزاد ابتدا در پاریس و سپس با سقوط آن شهر بدست آلمانیها، در لندن مستقر گشته و شروع به رهبری قوای تبعیدی لهستان نمود.^{۲۴}

در ژوئن سال ۱۹۴۱ م آلمان تمام خاک لهستان را اشغال کرد. در طول جنگ دوم جهانی شش میلیون لهستانی که نیمی از آنها یهودی بودند، کشته شدند و بیش از ۲/۵ میلیون نفر نیز به کار اجباری گرفته شدند کوره های آدم سوزی نازی ها، اتاقهای گاز و کشتار دسته جمعی، از جمله روشهای نابود کردن مردم لهستان بود بعد از شکست نازیها، تمام خاک لهستان در اوائل سال ۱۹۴۵ م به دست شوروی افتاد. این کشور در طی جنگ جهانی دوم ۵ میلیارد دلار خسارت دید و تعداد زیادی از آثار تاریخی آن از بین رفت. از این به بعد لهستان توسط حزب کمونیستی کارگران متحد که کاملاً دنباله رو حزب کمونیست شوروی بود، اداره می شد.

در ۲۸ ژوئن سال ۱۹۵۶ م اولین بحران کارگری ضد کمونیستی جهان در شهر پزنان بوقوع پیوست در طی این درگیریها ۵۳ تن کشته، ۳۰۰۰ تن زخمی و ۳۲۳ تن بازداشت شدند. در سال ۱۹۶۶ م این کشور جشن هزاره خود را به عنوان یک ملت مسیحی برگزار کرد. در بیستم اوت سال ۱۹۶۸ م ارتش لهستان در مسأله اشغال چکسلواکی بوسیله قوای نظامی کشورهای عضو پیمان ورشو، شرکت کرد. در همین سال شورشهای دانشجویی و تصفیه لهستان از یهودیان روی داد.^{۲۵}

با گران شدن اجناس در سال ۱۹۸۰، اعتصاب کارگران شروع شد، این اعتصاب سرآغاز بزرگترین تحولات این کشور در قرن جاری گردید. محل اصلی اعتصابات در کارخانه کشتی سازی لنین در شهر

^{۲۴} - ح. شاملونی، همانجا، ص ۷۷۲.

^{۲۵} - غلامحسین. مصاحب، همانجا، ص ۲۵۳۹.



گدانسک بود. بعد از فعالیتهای زیاد اعتصابیون اولین اتحادیه مستقل خود به نام «اتحادیه همبستگی» را در آنجا ایجاد کردند و نهایتاً اجازه تأسیس آنرا به تصویب دولت رساندند.

رهبری این اتحادیه را «لخ والسا»^{۲۶} پسر یک زارع کاتولیک متعصب عهده دار بود که روابط خوبی با اتحادیه های همبستگی کشورهای صنعتی غرب داشت. پس از سالها برای اولین بار کلیسا نیز قدم به عرصه سیاست و اقتصاد نهاد و در طی سالهای ۸۲-۱۹۸۰م مداخلاتی در این راستا صورت داد. با اوج گرفتن اعتصابات سرانجام دولت کمونیستی در سیزدهم دسامبر سال ۱۹۸۱م اعلام وضع جنگی و فوق العاده کرد، و یک شورای نظامی قدرت مطلقه را در دست گرفت. بتدریج از آغاز سال ۱۹۸۲م از شدت حکومت نظامی کاسته شد تا اینکه در سال ۱۹۸۳م حکومت نظامی لغو گردید.^{۲۷}

از زمان روی کار آمدن گورباچف در شوروی در سال ۱۹۸۵م بویژه پس از سفر وی به ورشو در سال ۱۹۸۶م ضدیت حزب کمونیست لهستان با اتحادیه همبستگی رفته رفته کم رنگتر شد و از مرحله آزاد سازی اعضای برجسته و رهبران این اتحادیه از زندان در سال ۱۹۸۶م و اعطای مجوز لازم برای فعالیتهای قانونی آنها به شرکت اتحاد به همبستگی در انتخابات پارلمانی آغاز و در نهایت به ریاست جمهوری رهبر همبستگی لخ والسا در آخرین روزهای سال ۱۹۹۰م منجر گردید. لخ والسا یک مرد وطن پرست و یک مسیحی کاتولیک متعصب می باشد.^{۲۸} نظرات وی از ابتدای مبارزاتش جنبه ملی و دموکراتیک داشت. در داخل اتحادیه همبستگی نیز هم لیبرالها، کمونیستها، سوسیال دموکراتها و هم نمایندگان آرایشهای ملی و مسیحی وابسته به کلیسا حضور داشتند بویژه نمایندگان گرایشهای مذهبی نقش مهمی را از ابتدای کار خود

^{۲۶} - در مورد لخ والسا مراجعه کنید به: فرانسوا. گل، پدیده لخ والسا، ترجمه: پرویز نقیعی، نشر آزادگان نو.

^{۲۷} - محمود. محجوب و فرامرز یآوری، همانجا، ص ۲۹۰ و ۲۹۱.

^{۲۸} - جهت اطلاع بیشتر در خصوص لخ والسا ر.ک: محمود. طلوعی، فرهنگ جامع سیاسی، انتشارات سخن، تهران ۱۳۷۲، ص ۹۰۶ الی ۹۰۸.



ایفا می کردند. لخ والسا پیشنهاد کرد که نخست وزیر کلیه زندانیان سیاسی را آزاد نماید و از سانسور مطبوعات جلوگیری کند و به اتحادیه های کارگری اجازه فعالیت دهد. وی از بدو به قدرت رسیدن با حزب کشاورزان و حزب دموکرات ائتلاف کرد. اعضای هر دو حزب متشکل از اربابان صنایع و حرف نیروهای ملی بود. عجیب اینجاست که لخ والسا پس از به قدرت رسیدن اعلام کرد، ما دیگر به کمونیزم اجازه تولد دیگری نمی دهیم.^{۲۹}

قانون اساسی

قانون اساسی لهستان در تاریخ هفدهم مارس ۱۹۲۱ م به تصویب سجم^{۳۰} (بامجلس شورای ملی) رسیده و بعدها در آوریل ۱۹۳۵ م تغییراتی در آن داده است.^{۳۱} قانون اساسی فعلی در سال ۱۹۵۲ م تدوین گردیده و در سال ۱۹۷۶ م اصلاحاتی در قانون این کشور صورت گرفته است.^{۳۲} مطابق قانون اساسی حق رأی دادن از جمله حقوق تمامی شهروندان است و کلیه اشخاص حق رأی دارند (مگر به حکم قانون از دادن رأی محروم شوند) حداقل سن شرکت در انتخابات هجده سال و حداقل سن داوطلبان نمایندگی در پارلمان بیست و یک سال است. نمایندگان به موجب قانون اساسی بارأی مستقیم و مخفی مردم برای مدت ۴ سال انتخاب می شوند.^{۳۳}

^{۲۹} - حسین - خاوری پور، همانجا، ص ۷ الی ۹. و نصرالله - بیات، همانجا، ص ۶۳ ال ۷۸

۳-Sejm

^{۳۱} - کارول - بادر، همانجا ص ۱۳۳.

^{۳۲} - نصرالله - بیات، همانجا ص ۲۴ همچنین ر. ک: محمود. محبوب و فرامرز یآوری همانجا، ص ۲۸۷

^{۳۳} - همانجا، ص ۲۵ و ۷۹



قانون اساسی به تمام اهالی آن کشور حقوق و امتیازات برابری اعطاء می کند. داشتن هر گونه مذهب آزاد است و هیچکس در مورد مذهبش متحمل زحمت یا شکنجه نخواهد شد. امنیت خانواده نیز به موجب این قانون ضمانت می شود. خانواده های ویژه رافقط می توان بر اساس تصمیم محکمه عالی کشوری و به وسیله قوانین مخصوصی مورد بازخواست قرارداد.

جمهوری لهستان هیچگونه عنوان و لقب نجایا اعیان رانمیشناسد و قبول نمیکند ولی در کارهای اختصاصی درجات و القاب خدمت وجود دارد که مورد قبول هم است .

اختیار داشتن مقام عالی در دستگاه دولت حق داشتن بالاترین مقامات دولتی برای هر فرد این کشور ممکن و مجاز است. رازداری نامه ها به وسیله قانون مخصوصی تأکید و به مورد اجرا گذاشته می شود.^{۳۴}

ویژگیهای قوای سه گانه

قوه مجریه (ریاست جمهوری)

ریاست جمهوری لهستان توسط پارلمان انتخاب میشود و مهمترین وظایف وی معرفی نخست وزیر به پارلمان، اعلان جنگ و صلح، تعیین سفراء و دریافت استوارنامه های رؤسای نمایندگی های دیپلماتیک در لهستان می باشد.^{۳۵} همچنین رئیس جمهور فرمانده عالی نیروهای عالی (نظامی) کشور است ولی او برای فرماندهی کل ارتش کسی را انتخاب می کند. رئیس جمهور مطابق قانونی که به تصویب هیأت وزراء رسیده قدرت و اختیار دارد که در هر زمان هر دو مجلس رامنحل کند. در موقع تعطیل مجلس و بی

^{۳۴} - کارول. بادر، ص ۱۳۴ و ۱۳۵.

^{۳۵} - نصرالله. بیات، همانجا، ص ۲۶.



تکلیف بودن انتخابات جدید مجالس، رئیس جمهور با مسئولیت هیأت وزراء میتواند مطابق فرامین سلطنتی قوانینی اعلام و انتشار دهد. کلیه اسناد و قوانین مهم کشور به امضاء رئیس جمهور و نخست وزیر و همچنین وزیر مخصوص که کارش ملاحظه و امضاء اسناد خصوصی می باشد می رسد.^{۳۶}

شورای وزراء

شورای وزراء یکی از ارگانهای عالی اجرایی کشور است که زیر نظر پارلمان فعالیت می کند که اعضای آن از سوی مجلس به عضویت این شورا منصوب میشوند. این ارگان مجری قوانین مصوب مجلس در صحنه داخلی و خارجی پارلمان هستند. شورای وزراء در اجرای مصوبات مذکور مجاز به تصویب آیین نامه ها میباشد. اولین کابینه بجز سوسیالیستی لهستان بعد از جنگ جهانی دوم در تابستان ۱۹۸۹ م بر سر کار آمد که ریاست آنرا یاروزلسکی از اتحادیه همبستگی بر عهده داشت و تا سال ۱۳۶۹ رییس شورای وزراء شخص نخست وزیر بود. در گذشته نه چندان دور اکثریت وزرای کابینه از اعضای اتحادیه همبستگی بودند.^{۳۷}

با انجام انتخابات پارلمانی آزاد در چهارم ژوئن ۱۹۸۹، اتحادیه همبستگی به رهبری لخ والسایک و سوم کرسی های پارلمان را که برا ساس توافق مذاکرات معروف به میز گرد با مخالفان می توانست به نمایندگان آن اتحادیه تعلق بگیرد کسب نمود و ۹۹ درصد کرسی های مجلس سنا را نیز به خود اختصاص داد.

^{۳۶} - کارول. بادر، همانجا، ص ۱۳۲ و ۱۳۴.

^{۳۷} - نصرالله. بیات، همانجا، ص ۲۶.



قوه قانونگذاری

« پارلمان سجم » (مجلس شورای ملی) مسئول قانونگذاری در کشور است و دوره آن چهار سال می باشد. مجلس ۴۶۰ عضو دارد که از میان احزاب مختلف انتخاب می شود. مجلس توسط هیأت رئیسه و با کمک ارگانی به نام شورای مشورتی اداره می شود. هیأت رئیسه (پرزیدیوم) شامل مارشال (رئیس جمهور) و چهارتن معاون است که کلیه آنان از میان نمایندگان منتخب تعیین می شوند. مجلس دارای ۲۱ کمیسیون است که نقش راهنمایی پارلمان را عهده دار هستند. مجلس وظیفه قانونگذاری و نظارت بر اجرای آن را بر عهده دارد. انتخاب رئیس جمهور توسط مجلس در اولین اجلاس افتتاحیه صورت میگیرد ولی درباره انتخاب رئیس جمهور بعدی از طریق آگهی عمومی و توسط مجلس انجام میپذیرد. کمیته های پارلمانی در مجلس لهستان نقش مهمی دارند. و در ابتدای تقدیم طرحها و لوایح این کمیته ها به بررسی آنها می پردازند و اعضای هر کمیته توسط مجلس انتخاب می شوند و هر نماینده ای حداقل در یکی از کمیته ها عضویت دارد. رئیس سجم و رئیس مجلس سنای^{۳۸} لهستان مارشال نامیده می شوند.

^{۳۸} - در کتابی که توسط انجمن لهستانی مطالعات ایرانی با عنوان لهستان نوشته شده، آمده است: مجلس شورای ملی یا سجم دارای ۲۰۸ نفر نماینده، یک نفر رئیس، پنج نواب رئیس و ۸ منشی مجلس می باشد. هر دوره مجلس شورای ملی ۵ سال است. هر لهستانی اعم از مرد و زن در سن ۲۱ سالگی حق رای دادن برای این مجلس را دارد و افراد ۳۰ سال به بالا هم می توانند به عضویت مجلس درآیند. مجلس سنای لهستان هم دارای یک نفر رئیس، سه نفر نواب رئیس، شش نفر منشی، ۹۶ نفر عضو دارد و فقط کسانی می توانند به کاندیداهای مجلس سنا رای دهند که دارای تحصیلات عالی و یا فارغ التحصیل یکی از مراکز آموزش عالی باشند. حداقل سن هم برای رای دهندگان و کاندیداها ۴۰ سال در نظر گرفته شده است (کارول. بادر، همانجا، ص ۱۳۵ و ۱۳۶)



قوه قضائیه

قوه قضائیه و دادگستریها توسط قضات اداره می شوند. و کلای دادگستری در وظایفشان مستقل بوده و طبق قانون عمل می کنند. آنها نمی توانند عقایدی مخالف قوانین موجود ابراز کنند ولی می توانند قوانین را مورد بحث و بررسی قرار داده و بگویند قبلا فلان قانون دارای موافق یا مخالف قوانین موجود می باشد.

پایین ترین محکمه های کشور محکمه های قصبات می باشد. Sady Powatowe محکمه های درجه دوم محکمه های نواحی کنت Sady Okregowe گویند و محکمه های درجه بعدی را محاکم استیناف می نامند. Sad Apelacyiny عالیترین محکمه لهستان محکمه عالی ورشو می باشد که به چهار شعبه تقسیم می شود. در لهستان همچنین محاکم اداری وجود دارند که کارشان رسیدگی به کارهای اداری و ملکی می باشد.^{۳۹}

ملاحظات اقتصادی

سیستم اقتصادی^{۴۰}

از دیر زمان لهستان دارای اقتصاد سوسیالیستی مبنی بر برنامه ریزی متمرکز دولتی بوده است. تا قبل از جنگ جهانی دوم اقتصاد این کشور بیشتر به کشاورزی، دامپروری و صنایع دستی متکی بوده است. اما با اجرای ۷ برنامه عمرانی پنج ساله که از ۱۹۵۰ م به مورد اجرا گذارده شد، تحولات زیربنایی قابل توجهی در ساخت نظام اقتصادی این کشور مرحله به مرحله به وجود آمد. با مقایسه بین آمار و ارقام موجود در ارتباط

^{۳۹} - کارول. بادر، همانجا، ص ۱۳۷.

^{۴۰} - برای اطلاع بیشتر از سیستم اقتصادی ر. ک: پل. م. سوئیزی، دانیل سینگر و پتر گرس، ساخت اقتصادی و جنبش کارگری لهستان، ترجمه: علی مازندارانی، آگاه ۱۳۶۱



بامیزان درآمد ملی لهستان در سالهای گذشته مشخص می شود که باگذشت زمان از سهم بخش کشاورزی کاسنه شده و در مقابل بخش صنعت رشد قابل توجهی رانشان می دهد. تا حدی لهستان به عنوان یکی از کشورهای بزرگ صنعتی به شمار رفته و بعد از شوروی دومین قدرت اقتصادی در کومکن^{۴۱} بود. صنایع لهستان به طور کلی به وسیله دولت اداره می شود. هفتاد درصد جمعیت فعال کشور در بخش صنعت مشغول به کار است. گذشته از برنامه ریزی متمرکز که موجب رشد صنایع در لهستان شده است و جود ذخایر عظیم معدنی در این کشور خود عامل مهمی در جهت رشد صنایع این کشور محسوب می گردد. لهستان با داشتن بیش از ۸۵ میلیارد تن زغال سنگ در اروپای شرقی مقام اول و در جهان مقام پنجم را داراست. عامل مهم دیگر که در صنعتی شدن لهستان نقش مؤثری داشته است بهره گیری صحیح از پوشش جنگلی در این کشور می باشد که تقریباً ۱/۴ از خاک لهستان را پوشانده است به عنوان نمونه

بهره برداری از جنگلهای انبوه دامنه کوههای «کاپارت» در منطقه جنوب نقش مهمی در راه اندازی کارخانه های کشتی سازی و کاغذسازی ایفا میکند.

در این میان نباید کمکهای تکنولوژیکی غرب و شرق را به لهستان از نظر دور داشت .

از لحاظ درآمد عمومی مردم به طوری که آمارهای رسمی نشان می دهد تا قبل از شورشهای ۱۹۸۰ درآمد سرانه ۳۳۸۴ دلار بوده است. اما در طول چهار سال پس از این تاریخ در زمان آغاز فعالیتهای نهضت همبستگی که بر اثر اعتصاب متعدد بخشهای مختلف تولیدی به تعطیلی کشانده شد ، به میزان قابل

^{۴۱} - کومکن، شورای همیاری اقتصادی بین کشورهای کمونیستی است که شوروی ها پایه گذاری نمودند . کشورهای کمونیستی در سال ۱۹۴۹ تحت عنوان کومکن تا اندازه زیادی توانستند سیاست اقتصادی و سیاسی خود را بر کشورهای بلوک شرق تحکیم بخشند (ر.ک. نصرالله بیات ، همانجا ص. ۱۰۸ و ۱۰۹)



توجهی درآمد سرانه پایین آمد. به طور کلی سرانه مردم از بسیاری از کشورهای کمونیستی بیشتر اما از کشورهای صنعتی کمتر است.^{۴۲}

لهستان کشوری صنعتی است اما با اقتصادی وابسته به غرب و شرق بوده و هست .

در سال ۱۹۷۹ میزان تولید ناخالص ملی لهستان ۱۱۹/۱ میلیارد بوده (درآمد سرانه ۳۳۸۴ دلار) که

۶۶٪ آن از صنایع و ۹٪ از کشاورزی بدست آمده است. هزینه های نظامی کشور در سال ۲/۹٪ و هزینه های آموزش و پرورش ۳/۴٪ تولید ناخالص ملی بوده است .

نرخ سالانه رشد تولید ناخالص ملی حدود ۶/۳٪ بوده است.^{۴۳}

اقتصاد لهستان در سال ۱۹۹۳ م شاهد پدیده های مثبتی همچون افزایش میزان تولید در صنعت و

کشاورزی ، بهبود شرایط اقتصادی شرکتهای دولتی و خصوصی ، افزایش میزان و شتاب سرمایه گذاری

بود. در عوض این کشور تبعات ناشی از بیکاری، شرایط بد کار در امور بهداشتی و همچنین نارسایی در بخش

آموزش و پرورش رانیز در سال ۱۹۹۳ م تحمل کرد .

با اینکه واردات لهستان بیشتر شامل نفت ، سنگ آهن، کودشیمیایی ، مواد معدنی در سال ۱۹۹۳ م

وسایل چرمی است و به نسبت ورود از روسیه (شوروی سابق) به میزان بالایی حدود ۳۱٪ کالا در سال ۱۹۹۳

م وارد این کشور شده است از آلمان شرقی به میزان ۸٪، از چکسلواکی به میزان ۶٪ واردات فوق الذکر

تامین شده است. اما با توجه به نیاز شدیدی که صنایع لهستان به کالاهای واسطه و همچنین ابزار و آلات

پیشرفته صنعتی که در غرب تولید میشود داراست ، از سوی دیگر ورود مقدار معتابهی غلات به مقدار نسبتا

^{۴۲} - عبدالحسین . سعیدیان ، کشورهای جهان ، انتشارات علم و زندگی ، تهران ص ۸۵

^{۴۳} - محمود . محبوب و فرامرزیاری ، گیتاشناسی کشورها ، همان ، ص ۲۸۸ .



قابل توجهی از کشورهای غربی با اندکی تأمل میتوان به نقش غرب در اقتصاد لهستان پی برد. اقلام صادراتی

لهستان بیشتر شامل:

مس، گوگرد، زغال سنگ، کشتی، منسوجات، فولاد، سیمان، مواد شیمیایی و مواد غذایی است واکثرا به

کشورهای شوروی سابق (۳۵٪)، آلمان شرقی (۷٪)، آلمان (۷٪) چکسلواکی (۷ درصد) و درصدی هم به

کشورهای جهان سوم صادر شده است .

مبادلات بازرگانی ایران و لهستان در تاریخ ۶۸/۹/۲ حدود ۷۰ تا ۸۰ میلیون دلار بوده است . و

مذاکرات کمیسیون مشترک اقتصادی، اقتصاددانان لهستان به این نتیجه رسیدند که حجم مبادلات ایران

و لهستان صرف نظر از مشکلات بانکی احتمال داده میشود با زیاد صدور نفت به این کشور افزایش اقلام

غیر نفتی واردات از ایران خشکبار به خصوص پسته و کشمش می باشد. در مقابل لهستان به ایران ماشین

آلات، جاده سازی، صنعتی، مواد شیمیایی و کاغذ صادر می کند.^{۴۴}

امور مالی

واحد پول لهستان « زلوتی »^{۴۵} است که برابر یکصد گروشی^{۴۶} می باشد. در سال ۱۹۹۸ م هر ۳/۴۷۷۵

زلوی برابر یک دلار امریکا بوده است . پس از سقوط کمونیزم زلوتی در داخل کشور ارزش واقعی خود را

پیدا کرد. بعد از یک دوره تورم شدید در اوائل دهه ۱۹۹۰ نرخ مبادله آن در برابر دلار امریکا به میزان ۲۴ برابر

افزایش یافت . در ماه ژانویه سال ۱۹۹۵ م دولت لهستان به جای پول قدیمی یک زلوتی جدید با نرخ مبادله ده

^{۴۴} - نصرالله، بیات، لهستان، همانجا، ص ۹۱ الی ۹۶ = محمود . محبوب و فرامرزی یوری، گیتا شناسی کشورها، همانجا، ص ۲۸۸.

۴-Zloty

۵-groszy



به یک ایجاد نمود. باتوجه به زمینه اصلاحات بازار آزاد و زلوتی جدید در ماه مه سال ۱۹۹۵ م در بازارهای

بین المللی ارز به جریان افتاد و در سطح وسیعی ارزش خود را حفظ نمود.^{۴۷}

در سال ۱۹۷۹ م میزان تولید ناخالص ملی لهستان ۱۱۹/۱ میلیارد دلار بوده (درآمد سرانه ۳۳۸۴

دلار) که ۶۶٪ آن از صنایع و ۹٪ از کشاورزی بدست آمده است. هزینه های نظامی کشور در سال

۲/۹٪ و هزینه های آموزش و پرورش ۳/۴٪ تولید ناخالص ملی بوده است. نرخ سالانه رشد تولید ناخالص

ملی حدود ۶/۳٪ است.^{۴۸}

بانک ملی لهستان که در سال ۱۹۴۵ م تأسیس شد به عنوان بانک مرکزی این کشور عمل می

کند. بانک های دولتی این کشور عبارتند از: بانک اقتصاد مواد غذایی، بانک توسعه صادرات، بانک تجاری

ورشو، بانک های خارجی نیز در لهستان فعال می باشند.^{۴۹}

بخشهای اقتصادی

کشاورزی

نظر به موقعیت جغرافیایی و اقلیمی لهستان، کشت دیم در این سرزمین رواج فراوان دارد. کشور

لهستان قبل از جنگ جهانی دوم دارای اقتصاد کشاورزی و صادرکننده عمده محصولات کشاورزی به

ممالک اروپایی بوده است. اکنون بخش کشاورزی با جذب ۲۷/۶٪ نیروی کار تنها ۱۳/۴٪ درآمد ملی

راتامین می کند. آمار نشان می دهد که تولیدات کشاورزی در سال ۱۹۹۳ م از رشدی معادل ۲/۲ درصد

۱-EIU

^{۴۸} - محمود محبوب و فرامرز یآوری، گیتاشناسی، ص ۲۸۸

۳-EIU



برخوردار بوده است. در این حال به دلیل قیمت بالای علوفه در سال ۱۹۹۲ م صنایع گوشت کشور در سال ۱۹۹۳ م بارشده معین روبرو بود. یک ششم از کل مساحت لهستان چمنزار و مراتع وسیع است. دامپروری در این سرزمین به همین دلیل رواج زیادی دارد و مراکز عمده دامپروری در لهستان در درجه اول شامل پرورش اسب و خوک می باشد که به میزان فراوان پرورش می یابد ولی پرورش گاو و گوسفند در درجه دوم اهمیت است.^{۵۰}

در سال ۱۹۹۳ م تولید محصولات نباتی ۲۰ درصد افزایش یافت اما میزان تولید گوشت و فرآورده های حیوانی با ۱۲ درصد کاهش روبرو بود. میزان تولید سیب زمینی، چغندر سفید و گندم مطلوب بود اما تولید شلغم روغنی با کاهش چشمگیری مواجه شد.

معادن

معادن مهم لهستان عبارتند از: گاز طبیعی، زغال سنگ سخت، لیگنیت (زغال سنگ قهوه ای)، روی گوگرد، سرب، نمک، سولفور، کادمیم، آهن، مس، آنادیم، نیتانیم، سیلیس و انواع سنگهای ساختمانی پتاس و فسفات ۲۶ درصد جمعیت کشور به عنوان نیروی انسانی در بخشهای صنعتی فعالیت دارند. همچنین منابع نفتی در این کشور وجود دارد. لهستان یکی از غنی ترین کشورهای جهان از لحاظ ذخایر زغال سنگ میباشد. کارشناسان عقیده دارند که زغال سنگ این کشورها صدها سال مصارف داخلی و صادراتی لهستان را تأمین خواهد کرد. ذخایر زغال سنگ این کشور علاوه بر فراوان بودن، مرغوب و سهل الوصول نیز می باشد. زیرا قسمت اعظم این منابع زغالی را لیگنیت (زغال سنگ قهوه ای)

^{۵۰} - رضا. خزائی، جغرافیای مفصل اقتصادی، کتابفروشی علمی، تهران، ص ۹۶ = نصرالله. بیات، همانجا ص ۸۴ و ۸۵



تشکیل می دهد که بهترین نوع زغال سنگ محسوب میشود و معادن آن بیشتر در سطح زمین و یا در عمق زمین قرار دارند. این معادن بیشتر در مناطق یلزی علیا و سیلزی سفلی واقع شده اند. لهستان دومین تولید کننده زغال سنگ سخت و همچنین تولید کننده زغال سنگ قهوه ای (لیگنیت) در اروپا است. انواع دیگر صادرات زغال سنگ و مواد معدنی گوناگون دیگر حدود ۱۷ درصد از صادرات آن را تشکیل میدهد. این کشور با تولید حدود پنج میلیون تن سولفور در سال چهارمین تولید کننده سولفور بعد از کانادا، آمریکا و روسیه است.^{۵۱}

صنایع

مهمترین صنایع لهستان عبارتند از: استخراج معادن، تولید ماشین آلات، کشتی سازی، صنایع فولاد سازی، صنایع الکتریسته، صنایع غذایی، صنایع نساجی، صنایع شیمیایی، صنایع فلزی، تولید سیمان، ساخت ابزار آلات صنعتی، تهیه و تولید لوازم خانگی و صنایع اتومبیل سازی است. صنایع لهستان با جذب ۲۸ درصد نیروی کار کشور ۵۰/۳ درصد درآمد ملی این مملکت را تأمین میکند و نسبت به دیگر بخشهای اقتصادی لهستان از بازدهی بیشتری برخوردار است صنایع لهستان طی سالهای ۱۹۷۱ تا ۱۹۷۵ م در نتیجه اعمال سیاستهای اقتصادی «ادوارد گیرگ» تحولی پیدا کرد و در حقیقت نوسازی شد. در پایان سال ۱۹۷۵ م نیمی از تجهیزات تولیدی کارخانجات از نظر فاصله زمانی مدنت کمتر از ۵ سال از تأسیس آنها نمی گذشت و با وجود این، کشور لهستان از صادر کنندگان عمده محصولات صنعتی و کشاورزی شد.

^{۵۱} - همانجا ص ۸۶ و ۸۷



امروزه صنایع بویژه صنایع سنگین این کشور نیاز مبرم به نوسازی و تجهیزات و ماشین آلات مدرن راداراست. لهستان در سال ۱۹۹۰م با گرفتن وامهای خارجی و افزایش وبالا بردن بدهی های خارجی خودواظرفی سرمایه گذاریهای مشترک با تسهیلات بسیاری که برای حمایت از صنایع داخلی ایجادنموده است، بسرعت دراین راستا گام برمیدارد. این کشورپنجمین صادرکننده کشتی در اروپا وهشتمین تولید کننده آن درجهان است. میزان تولید صنعتی لهستان درسال ۱۹۹۳ برابر با ۶/۲ درصدنسبت به سال ۱۹۹۲ مافزایش نشان میدهد. این جهش درحالی است که تنها ۲ درصد رشد دربرنامه ریزی دولت پیش بینی شده بود. لارم به یاد آوری است که تولیدات صنعتی لهستان درسال ۱۹۹۲ م نیز از رشدی معادل ۳/۹ درصد در مقایسه با سال ۱۹۹۱ م برخوردار گردیده است.^{۵۲}

ارتباطات

وسایل ارتباط جمعی

تغییر فرهنگ جامعه همگام با دگرگونی درمجموعه ی آموخته ها، هنجارها، استانداردها، توأم با نوپذیری شرائط رخ می نماید. چنانچه دولتی نتواند خود را با تحولات شگفت انگیز در عرصه پرقابث صنایع و علوم تطبیق دهد، شکست آن دولت محتمل است. یکی از ابزاری که می تواند تحولات را بر جامعه ارائه دهد رسانه های گروهی آن جامعه است. براساس نظام اداری وسیسم حکومتی لهستان رسانه های گروهی دراین کشور در اختیار ویا زیر نظر دولت میباشد این قانون شامل تمامی روزنامه ها، مجلات وجراید آن

^{۵۲} - همانجا، ص ۸۸ و ۹۸ همچنین رک: رضا. خزائلی، همانجا ص ۹۸ الی ۱۰۳ برای اطلاع بیشتر رک: الهه. طباطبائی کاشانی، جمهوری خلق لهستان گزارش ش ۲۲۲۶ اطلاع رسانی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، ص ۶ الی ۱۰.



کشور می شود ورود نشریات خارجی ممنوع است مگر نشریاتی که از کانال سیاست دولت گذشته باشد. قبلا این نشریات از کشورهای

اروپای شرقی و شوروی یا احيانا نشریات احزاب کمونیست کشورهای اروپای غربی ورودش به لهستان مجاز بوده است.

یک خبرگزاری رسمی در لهستان از فعالیت چشمگیری برخوردار است. این آژانس خبری رسمی لهستان به نام P.A.P است. به علت سردی روابط لهستان و روسیه در حال حاضر آژانس خبری لهستان بیشتر از اخبار خبرگزاریهای غربی مانند رویتر، آسوشیتدپرس، یونایتدپرس و فرانس پرس استفاده می کند.^{۵۳}

مطبوعات

در سال ۱۹۷۵ م به طور متوسط ۴۴ نشریه روزانه با تیراژی حدود ۸۶۹۲۰۰۰ و سرانه ۲۴۸ روزنامه برای هر هزار نفر منتشر میگردد.

بعد از تحولات سال ۱۹۸۹ م بیش از صد روزنامه و مجله به چاپ میرسد که متأسفانه به جز تعداد انگشت شماری، بقیه در راستای فرهنگ غرب در حرکت می باشند.

پرتیراژترین روزنامه لهستان روزنامه انتخابات (گازتا ویبورچا) میباشد که متأسفانه یهودیان توانسته اند در بخشهای کلیدی آن نفوذ کنند.

کوریر پولسکی که در نوامبر ۱۹۹۱ م از لحاظ تیراژ در ردیف دهم قرار داشت به خاطر چاپ عکسهای مستهجن آگهی مربوط به مراکز فساد به ردیف هشتم سقوط کرده است .

^{۵۳} - نصر الله، بیات، همانجا، ص ۴۷.



در حال حاضر اغلب رسانه های گروهی لهستان مانند مطبوعات و رادیو تلویزیون هدف خود را کسب درآمد بیشتر قرار داده اند یعنی با پول می توان هر گونه مطلبی را در مطبوعات به چاپ رساند و یا در رادیو و تلویزیون خصوصی پخش نمود. تیراژ روزنامه های مشهور لهستان در ماههای نوامبر و اکتبر سال ۱۹۹۲ م بدین شرح بوده است.^{۵۴}

رادیو و تلویزیون

در سال ۱۹۷۶ م ۵۱ فرستنده رادیویی و ۶۹ فرستنده تلویزیونی در لهستان وجود داشت. در سال ۱۹۷۸ م ۸۴۹۰۰۰۰ دستگاههای گیرنده رادیویی و ۷۴۷۴۰۰۰۰ گیرنده تلویزیونی مورد استفاده مردم قرار گرفته و در سال ۱۹۷۷ م تعداد ۲۲۹۰۰۰۰ رادیو و ۹۲۰۰۰۰ تلویزیون تولید گردیده است.^{۵۵} رادیو و تلویزیون لهستان به عنوان یک نهاد دولتی است و از طریق پخش آگهی ها و دریافت وجه اشتراک از مردم هزینه های موجود را تأمین می نماید.

آمار نشان میدهد طی سالهای اخیر در حدود شانزده ایستگاه رادیویی و هشت ایستگاه تلویزیونی خصوصی با مجوز وزارت ارتباطات و آژانس رادیو و تلویزیون لهستان فعالیت چشمگیر دارند که دولت نظارت چندانی بر برنامه های اینگونه ایستگاهها ندارد.

کانال دوم تلویزیون دولتی برای اینکه حساسیت جامعه را نسبت به پخش فیلمهای پورنوگرافی از تلویزیون آزمایش نماید با اعلام قبلی در ژانویه سال ۱۹۹۲ م بعد از ساعت یک با مدامبادرت به پخش فیلم مستهجن نمود که با اعتراض بعضی از احزاب از جمله حزب مسیحی و دمکراتیک و همچنین سیاستمداران

^{۵۴} - حسین . خاوری پور، همانجا، ص ۳۳ و ۳۴

^{۵۵} - محمود. محجوب و فرامرزی یآوری، همانجا، ۲۸۸.



و کلیسا واقع شد و درپخش فیلمهای بعدی با احتیاط برخورد نمود.^{۵۶} ایستگاههای مخابراتی خصوصی به ارائه برنامه های موسیقی و فیلمهای غربی که در جامعه کنونی لهستان در میان قشر جوان علاقمندان زیادی دارد می پردازند.^{۵۷}

ساختار جمعیت

ترکیب جمعیتی و پراکندگی آن

پایتخت این کشور «ورشو» با ۱۴۴۸۹۰۰ نفر جمعیت و شهرهای مهم و پرجمعیت آن کراکف ۶۰۰۰۰۰ نفر، لدا ۸۱۸۰۰۰ نفر، ورتسلاف ۶۹۳۰۰۰، پوزنان ۵۲۱۰۰۰ و گدانسک ۴۴۴۰۰۰ نفر میباشند. براساس تقسیمات کشوری، لهستان از ۴۹ استان تشکیل شده است که زیر نظر یک شورای منتخب مردم و یک رئیس از سوی دولت مرکزی اداره می شوند.

درسال مذکور تراکم جمعیت به میزان ۱۳/۸ نفر در هر کیلومتر مربع بود و ۵۷ درصد مردم کشور ساکن شهرها بودند که پرجمعیت ترین شهر آن حدود ۴/۳٪ کشور را تشکیل می داد. از لحاظ توزیع سنی ۲۵/۵٪ جمعیت افراد کمتر از ۱۴ سال بودند و ۶۱/۲۱٪ را افراد ۱۵ تا ۵۹ سال و ۱۳/۳٪ کشور را نیز افراد بالاتر از ۶۰ سال تشکیل داده و متوسط عمر مردان ۶۷ سال و زنان ۷۴ سال است.

جمعیت نسبی کشور ۱۳۰ نفر در هر کیلومتر مربع بوده است زیرا مساحت لهستان بعد از تغییر مرزهای این کشور در پایان جنگ جهانی ۳۱۲۶۸۳ کیلومتر مربع و جمعیت آن غریب چهل و یک میلیون نفر بوده

^{۵۶} - حسین . خاوری پور، همانجا ص ۳۵.

^{۵۷} - نصرالله . بیات، همانجا، ص ۴۸ و ۴۹.



است. پراکنندگی جمعیت بیشتر در نواحی مرکزی، جنوبی و غربی کشور است و درصد بیشتر جمعیت در نواحی مذکور سکونت دارند.

مردم لهستان سفید پوست و بیشتر از تیره لهستانی (۹۸٪) و بقیه از تیره های اوکراینی، بیلوروسی، ژرمنی و غیره می باشند.

رشد جمعیت

عواملی که در رشد جمعیت یک کشور تأثیر دارند بین میزان تولد و مرگ و میزان مهاجرت داخل و خارج از آن کشور است. بطور کلی رشد جمعیت در لهستان پایین است، در دهه های ۶۰ و ۷۰ رشد جمعیت حدود ۱٪ بوده است. از سال ۱۹۸۵ م تا کنون سیر رشد جمعیت به طرف صفر در حرکت می باشد. لهستان از لحاظ جمعیت در جهان بیست و چهارمین و در اروپا هفتمین کشور است. در لهستان رشد جمعیت ۱/۰۶٪ است. میزان تولد ۱۹ در هزار، میزان مرگ و میر ۹/۶ در هزار می باشد. جمعیت کشور در سال ۱۹۸۸ بالغ بر ۳۷/۸ میلیون نفر و در سال ۱۹۹۳ م بالغ بر ۴۵/۵ میلیون بوده است.^{۵۸}

مهاجرت

فراز مغزها از لهستان یکی از گرفتاریهای عمده این سرزمین است و موجبات خسارات جبران ناپذیری را در آینده فراهم می سازد. بحران اقتصادی حاکم بر این کشور و عدم توانایی دولتها در حل مشکلات مالی و اقتصادی خانواده ها، باعث تورم فزاینده در سالهای اخیر و کاهش قدرت خرید حقیقی مردم شده است و اجرای طرحهای ناقص خصوصی کردن دارایی های دولتی در لهستان و در برخی موارد سوء استفاده های به

^{۵۸} - نصرالله، بیات، همانجا، ص ۷ و ۸، همچنین ر. ک. حسین، خاوری پور، همانجا



عمل آمده در تقسیم دارایی ها و گاهی واگذار کردن اختیارات کامل به شرکتهای خارجی سرمایه گذار در لهستان، منجر به افزایش انبوه عظیم بیکاران لهستانی تا حدود ۲/۵ میلیون نفر شده است. بر اساس گزارش تحلیل گران اروپایی لهستان بیش از یک چهارم دانشمندان و محققان خود را از دست داده است. فرار مغزها از لهستان حاکی از آن است که تا قبل از تحولات سیاسی و اقتصادی یک سوم مهاجران به علل سیاسی لهستان را ترک کرده اند ولی در سال ۱۹۸۹ م و سالهای بعد تمام افرادی که راهی کشورهای دیگر شده اند به علت وضع بد مالی لهستان بوده است. مهاجران لهستان بیشتر پزشکان، فیزیکدانان، متخصصان آمار، زیست شناسان، حقوق دانان و اقتصاددانانی هستند که معمولا راهی آمریکا، کانادا و انگلیس می شوند. از شمار مهاجران لهستانی ۳۰ درصد به کارهای علمی اشتغال دارند و بقیه به کارهای تجاری و خدمات مشاوره ای و حتی کشاورزی سرگرم شده اند.

در سال ۱۹۸۱-۹۱ م ده درصد کل فارغ التحصیلان لهستان شهرو دیار خود را ترک می کردند و به هر کاری که به آنها پیشنهاد میشد سرگرم میشدند. آکادمی های علوم در مناطق ورشو، لدز و روسلاف و اشلانسک بیشترین ضرر از دست دادن نیروهای فعال علمی را متحمل شده اند.

آکادمی علوم لهستان در منطقه اشلانسک ۵۰ درصد و در منطقه لدز ۴۰ درصد از محققان خود را از دست دادند. بنا به گزارش دانشگاه ورشو حقوق ناچیز استادان باعث چنین ضایعه جبران ناپذیری می شود. از سوی دیگر امریکایی ها محاسبه کرده اند که ورود هر محقق با تحصیلات عالی ۱۸۰ هزار دلار سود نصیب آمریکا می کند به همین جهت کشورهای غربی با منتشر کردن اعلاناتی در دانشگاههای مختلف لهستان و برقراری بورس برای فارغ التحصیلان ممتاز گام اساسی و مهمی در جذب نیروهای متخصص لهستانی مینمایند. استعمار غرب معمولا زیرکانه با استراتژی جذب، زحمات ملت لهستان و یا ملیتهای در حال توسعه



رابه رایگان وبدون زحمت بدست می آورند. مشکل لهستان در حال حاضر این است که حداکثر حقوق یک پروفیسور در دانشگاههای آن کشور حدود ۴ تا ۵ میلیون زلوتی است (این مبلغ معادل ۳۰۰ تا ۴۰۰ دلار است) از سوی دیگر مخارج متعارف یک خانواده معمولی لهستانی که بخواهد از خانه استیجاری استفاده کند بیش از یک هزار دلار است. باتوجه به ادامه این استراتژی مخرب غرب در خصوص جذب نیروهای کارآمد لهستانی ، از نظر اقتصادی خسارت جبران ناپذیری را برای این کشور ودولتهای مشابه آن خواهد داشت . زیرا سود محاسبه شده برای امریکایی ها به میزان ۱۸۰ هزار دلار برای هرنفر در جامعه امریکا تأمین می شود. از نظر اخلاقی آن سرمایه ها و امیدهای آینده یک جامعه را که با سرمایه گذاری کلان ومشقات فراوان در جامعه لهستان به ثمر رسیده اند، امیال اقتصادی و حرص استعمارگران غربی به رایگان شکار میکنند بسیار مذموم ، ناپسند و دردناک است. از نظر مهاجران لهستانی نیز این حرکت بسیار زشت و زننده است که متفکران و متخصصان لهستانی باوجود بهره گرفتن از امکانات جامعه و به جای این که به سرزمین آبا واجدادی و مرزوبوم ومیهن عزیز خویش خدمت نمایند ، به جهت درآمد بیشتر با پشت پا زدن به فرهنگ قومی ، در خدمت بیگانگان قرار گیرند. این فردتا عمردارندمی تواند خود را از زیر بار چنین گناهی رها سازد. بدیهی است جامعه تمام تلاش خود را در پیشرفت ورشد چنین نیرویی به کار برده و تمام امکانات را در هر شرایط نامساعد جهت اعتلای فردی مذاکره وفرد

مهاجر باروی گرداندن از جامعه وزیر پا گذاشتن حقوق اجتماعی خود پشت به ملت و کشور خود کرده

وبه جامعه خود خیانت نموده است .^{۵۹}

^{۵۹} - نصرالله . بیات، همانجا ص ۳۴ و ۳۵



زبان و خط

زبان مردم لهستان از گروه زبانهای اسلاو و شاخه هند و اروپایی است. این زبان براساس تلفظ قبایل مختلف که در قرون نهم و دهم میلادی در این سرزمین می زیسته اند شکل گرفته است و سابقه چندساله دارد. زبان رسمی لهستان لاتین است خط رایجی که دارند نیز لاتینی و با دارا بودن سی و هشت حرف و ترکیبات مشکل وضعیت خاص خود را حائز است. بعضی از حروف مانند زبانهای دیگر با صدا و برخی بیصدا هستند و تا اندازه ای فراگرفتن آن خالی از اشکال نیست. زبان لهستانی مخلوطی از زبانهای روسی و آلمانی و به طور کلی دوزبان اخیر نیز در بین مردم این سرزمین به فراوانی تکلم می شود و رایج است.^{۶۰}

ملاحظات علمی

لهستان دارای یک سنت و سابقه طولانی در زمینه دستاوردهای آموزشی است و آموزش و پرورش در فرهنگ لهستان جایگاه مهمی دارد. در دوره حکومت بیگانگان در لهستان آموزش و پرورش به طبقه ممتاز جامعه اختصاص داشت. بعد از جنگ جهانی اول که لهستان مجدداً به استقلال رسید یک سیستم آموزشی متمرکز در این کشور برقرار شد. بعد از جنگ جهانی دوم دولت کمونیست در این کشور یک سیستم کمونیستی بر مبنای الگوی شوروی برقرار ساخت. در دهه ۱۹۹۰، تقریباً کل جمعیت ۱۵ سال به بالا در این کشور با سواد بودند. تحصیل در کشور لهستان برای افراد بین ۷ تا ۱۵ سال رایگان و اجباری است بعد از تکمیل دوره هشت ساله مدرسه ابتدایی، تقریباً همه دانش آموزان وارد دبیرستان می شوند. حدود ۲۰ درصد از این محصلان به دبیرستانهای عمومی می روند که آنها را برای ورود به دانشگاه آماده می سازد. در اواسط

۶۰- همانجا، ص ۷.



دهه ۱۹۹۰ م سالانه حدود ۵ میلیون محصل در مدارس ابتدایی و حدود ۲/۲ میلیون در دبیرستانهای فنی و حرفه ای و حدود ۷۹۴۶۰۰ نفر در مراکز آموزش عالی لهستان به تحصیل مشغول بودند. در دهه ۱۹۷۰ م در غرب ، اقتصاد به سوی تکنولوژی اطلاعاتی ، خدمات بازاری و امور مالی بازسازی شده بود و در حالیکه دروس تجاری و علوم مربوطه در اکثر کشورهای عضو سازمان توسعه همکاریهای اقتصادی شاهد رشد چشمگیری بود. این دروس در اروپای شرقی و اتحاد شوروی سابق مورد غفلت قرار گرفته بود. از سال ۱۹۸۹ م در نظام آموزش عالی کشور تحولاتی در جهت مطابق نمودن و به روز در

آوردن برنامه های درسی صورت گرفته و در این خصوص لهستان از کمکهای فنی اتحادیه اروپا و امریکای شمالی برخوردار بوده است. با این حال نظام کلی آموزش در این کشور با مشکلاتی مواجه است . مراکز آموزش عالی از نظر مالی در مضیقه هستند، حقوق فرهنگیان پایین است ، اخلاقیات در این کشور روبه ضعف نهاده است و قاچاق مشروبات الکلی به صورت یک شغل متداول درآمدی است . دولت از رؤسای دانشگاههای این خواسته تا تعداد دانشجویان را افزایش دهند ولی در منابع مربوطه افزایش متناسبی صورت نگرفته است تعداد کمی از دانشجویان در این کشور قادر به پرداخت مخارج تحصیلات دانشگاهی هستند.

بنابراین علیرغم افزایش میزان شرکت در بخش آموزش عالی، تعداد دانشجویان این کشور هنوز، نسبت

به تعداد دانشجویان در کشورهای اروپای غربی کم است .



نرخ افراد با سواد

در سال ۱۹۹۹، تعداد جمعیت جوان زیر ۲۹ سال ۱۶۸۹۱۸۰۰ نفر که ۴۳/۷٪ از جمعیت را تشکیل

می داد و ۵۲۴۹۰۶۵ نفر دانش آموز در مقطع سنی آموزش اجباری قرار داشتند.

نرخ افراد با سواد رده های سنی ۱۵ تا ۲۴ ساله طی سالهای ۱۹۷۸ و ۱۹۹۶

		سال	
		۱۹۹۷	۱۹۹۶
کل کشور	کل	۰,۹۹۸	۰,۹۹۳
	مرد	۰,۹۹۸	۰,۹۹۳
	زن	۰,۹۹۸	۰,۹۹۳
مناطق شهری	کل	۰,۹۹۹	۰,۹۹۳
	مرد	۰,۹۹۸	۰,۹۹۳
	زن	۰,۹۹۹	۰,۹۹۳
مناطق روستایی	کل	۰,۹۹۷	۰,۹۹۲
	مرد	۰,۹۹۷	۰,۹۹۲
	زن	۰,۹۹۷	۰,۹۹۲



نرخ دانش آموزان تجدیدی طی سال تحصیلی ۱۹۹۸-۱۹۹۹

کل دانش آموزان ۵۲۷۳۵	
٪۶۹	مناطق شهری
٪۳۱	مناطق روستایی
٪۷۷	پسران
٪۲۳	دختران
میزان تجدیدیهها در سال ۱۹۹۷-۱۹۹۸	
٪۱۰۱	کل
٪۱,۳	مناطق شهری
٪۰,۹	مناطق روستایی

نرخ افراد بیسواد رده های سنی ۱۵ تا ۲۴ ساله طی سالهای ۱۹۷۸ و ۱۹۹۶

سال	گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ ساله	
	کل	بی سواد
۱۹۷۸	۶۳۶۲۰۳۷	۱۲۸۳۰
۱۹۹۶	۶۲۱۹۶۰۰	۴۵۱۰۰



مقایسه نرخ مردان و زنان باسواد در مناطق شهری و روستایی طی سالهای ۱۹۹۶-۱۹۷۸

	میزان نسبت مردان با سواد به زنان با سواد	
	۱۹۷۸	۱۹۹۶
کل	۰,۹۹۰	۰,۹۹۸
مناطق شهری	۰,۹۹۴	-
مناطق روستایی	۰,۹۸۳	-

ساختار آموزشی

یک سیستم آموزشی باید کلیه مسیرهای آموزشی ممکن از مهد کودک تا دوره دکتراد را دربرگیرد .
چرخه‌های آموزشی باید بگونه‌ای تنظیم شوند که کلیه جوانان و کودکانی را که از نظر رشد فیزیکی و مغزی در یک حدهستند پوشش دهند.

با بررسی ساختار آموزش مدارس و دانشگاه‌ها در کشورهای توسعه یافته می‌توان ۳ شکل سازماندهی شده

غالب در آموزش مدرسه ای و ۳ مرحله آموزش دانشگاهی را تشخیص داد.

در زبان لهستانی این مراحل عبارتند از:

ابتدایی راهنمایی (gymnasium) و دبیرستان در بخش مدرسه

لیسانس و فوق لیسانس و دکتراد سطح دانشگاه



سیستم پیشنهاد شده در دیاگرام بر اساس این تقسیم بندی شکل گرفته است . قبل از ورود به مدرسه یک دوره آمادگی پیش دبستانی یک ساله (کلاس صفرم zero-class) برای دانش آموزان گذاشته می شود که شاید در آینده به چرخه اجباری انتقال یابد و یا ممکن است به ساختار ابتدایی وارد گردد. بهرحال در حال حاضر پیشنهاد شده این ساختار پیش دبستانی همینطور باقی بماند آموزش ابتدایی ۶ سال است و برای دانش آموزان سنین ۷ الی ۱۲ سال گذاشته شده در این دوره رشد کودکی رخ می دهد. در این دوره هدف و تأکید اصلی انتقال مهارت های پایه ای به کودکان و بزرگ کردن ایشان در عین ارتباط تنگاتنگ با والدینشان است .

در طول این دوره برنامه آموزشی بصورت بخش های آموزشی منسجم ارائه می گردد نه بصورت واحدهای جداگانه باتوجه به کارهایی که در این دوره صورت می گیرد دبستان باید تا جدامکان در نزدیکی منزل دانش آموزان واقع شده باشد و والدین باید در کارهای مدرسه نقش تصمیم گیری فعال داشته باشند. در پایان چرخه آموزش ابتدایی یک آزمون بخش مهارت برگزار می شود از طریق این آزمون میزان اطلاعات و دستاوردهای دانش آموزان برای معلمان و والدین مشخص می شود و نقص هایی که باید برطرف شوند نیز آشکار می گردد. این آزمون در گزینش دانش آموز برای مدارس بعدی اش تأثیری ندارد.

دوره راهنمایی یک دوره مدرسه اجباری عمومی است که ۳ سال بطول می انجامد و برای نوجوانان بین ۱۳ تا ۱۶ سال طراحی شده است . در این دوره آموزش بصورت واحدی صورت می گیرد و واحدها بسیار متنوع اما حاوی مطالب پایه ای هستند. یکی از اهداف این دوره تشخیص تواناییها و علایق دانش آموزان است . بعد از پایان این چرخه آموزشی دانش آموز باید بتواند تا حدی مسیر آموزشی آینده خویش را مشخص نماید. آزمون سنجش مهارتی که در پایان دوره برگزار می شود نیز چندین هدفی را دنبال می کند و دانایی



و مهاردانش‌آموزان جهت ورودیه دبیرستان را ارزیابی می‌نماید. در این مرحله نوجوانان ۱۶ ساله باید بتوانند انتخاب اولیه خود را در مورد مسیر تحصیلی آینده خویش انجام دهند.

دبیرستان یک دوره ۳ ساله آموزشی است که در پایان آن آزمون بلوغ (maturati) نهایی برگزار می‌شود. (matura) دبیرستانها نه تنها از نوع کلاسیکی ریاضیات علوم انسانی هستند بلکه انواع اقتصادی و تکنیکی نیز دیده می‌شود و بدین ترتیب ب دانش‌آموزان جهت گیری حرفه‌ای مناسب را ارائه می‌دهند. در سیستم جدید پیشنهاد شده مدارس تکنیکی (فنی) موجود با دبیرستانهای ویژه (تخصصی) جایگزین شوند. در تمامی دبیرستانها الزام یکسری واحدها در سطح پیشرفته ارائه می‌گردد. از این دروس در بخش اجباری آزمون بلوغ سؤال مطرح می‌شود.

بخش دیگر برنامه آموزشی شامل دروس گوناگونی است که در بخش انتخابی آزمون بلوغ از آنها سؤال مطرح می‌شود از آزمون بلوغ به عنوان پایه‌ای برای پذیرش در دوره‌های آموزش عالی نیز استفاده می‌گردد. یک مؤسسه آموزش عالی اجازه ندارد دوباره آزمونی مشابه matura را برگزار نماید اما می‌تواند یکسری آزمونهای ورودی خاص مربوط به واحدهای خاص از قبیل قابلیت‌های هنر و سلامت جسمی و... را برگزار نماید.

در مدرسه حرفه‌ای (Nocational school) واحدهای بسیار گوناگونی در یک سیکل آموزشی ۲ ساله تدریس می‌گردد فارغ التحصیلان این مدرسه خود را برای کار فنی آماده می‌سازند. آموزشها بگونه‌ای صورت می‌گیرد که این دانش‌آموزان انعطاف پذیری لازم جهت وفق دادن مهارت‌های خود و نیازهای در حال تغییر بازار کار را داشته باشند. این انعطاف پذیری از طریق آموزش ویژه در یک نیمسال تحصیلی در ایشان پدید می‌آید.



دوره دو ساله دبیرستان جبرانی نیز برای فارغ التحصیلان مدارس حرفه‌ای که تصمیم گرفته‌اند دوره دبیرستان عادی خود را ادامه دهند (یعنی دبیرستانی که به امتحان بلوغ منتهی می‌شود نه دبیرستانهای فنی حرفه‌ای) برگزار می‌شود.

مدارس آموزش عالی فارغ التحصیلان دبیرستانی رابه دونوع مؤسسه هدایت می‌کنند: مدارس آموزش عالی حرفه‌ای و مدارس آموزش عالی دانشگاهی (higher edacatiacademicschools) درچنین مدرسی یا واحدهای اولین مدرک (First degree) بامیانگین طول دوره ۸-۶ نیمسال ویا واحدهای مدرک لیسانس بورسیه (uniform masterdegree) باطول دوره ۱۰-۱۲ نیمسال ارایه می‌گردد. فارغ التحصیلان مدارس عالی حرفه‌ای و واحدهای دانشگاهی اولین مدرک می‌توانند تحصیلات خود را در واحدهای مدرک لیسانس (به مدت ۵-۳ نیمسال) ادامه دهند.

اصلاحات ساختاری

انواع مدارس زیرپایه ریزی شدند:

دبستان ۶ ساله و راهنمایی ۳ ساله و دبیرستان تخصصی ۳ ساله و مدرسه حرفه‌ای ۲ ساله دوره آموزش اجباری برای کلیه کودکان ۷ ساله آغاز و تا ۱۸ سالگی ادامه می‌یابد.

مدرسه اجباری تمام وقت ۹ سال به طول انجامیده و دبستان و راهنمایی رادر برمی‌گیرد.

در پایان دوره دانش‌آموزان از طریق آزمونهای استاندارد شده خارجی و امتحانات داخلی بخش می‌شوند.

در پایان ۳ سال دبیرستان تخصصی یک امتحان گزینش (نام نویسی در) دانشگاه (matura) برگزار

می‌شود .



فارغ التحصیلان دوره ۲ ساله دبیرستانهای حرفه‌ای نیز می‌توانند در این آزمون شرکت کنند بشرط آنکه

دوره ۳ ساله دبیرستان جبرانی را با موفقیت پشت سر بگذارند.

سیستم جدید سنجش دانش‌آموزان ارزیابی و بررسی بهتری از کیفیت کارهای مدرسه (آموزشی)

را بدست می‌دهد.

برنامه آموزشی جدیدی برای تمامی مقاطع تحصیلی تدوین گردید. این برنامه‌ها ۸۰ درصد کل فعالیت‌های

برنامه‌هفتگی دانش‌آموزان را پوشش می‌دهد. ۲۰٪ بقیه به عهده مدرسه گذاشته شده است. بر مدرسه می‌تواند

یکی از برنامه‌های آموزشی فهرست شده بوسیله وزیر آموزش و پرورش ملی را انتخاب کند و می‌تواند

از برنامه درسی مؤلف (author curricula) که بوسیله خود معلمان تنظیم می‌شود استفاده نماید. انتظار می‌رود

هر مدرسه با ایجاد ارتباطی نزدیک با والدین دانش‌آموزان برنامه‌ای برای توسعه و پیشرفت آموزش اخلاقی

ایشان تنظیم کند.

در سال ۱۹۹۳ م آقای «توماس نگانوفسکی» مدیر کل وزارت فرهنگ در استان ورشو طی مصاحبه‌ای

اظهار داشت لهستان از لحاظ فرهنگی با بحران عمیقی مواجه است و علی‌رغم اینکه ۶٪ درآمدهای بودجه

دولت و متناسب با سایر وزارتخانه‌ها به وزارت فرهنگ و هنر تخصیص یافته است ولی باید تاکید نمود که به

خاطر درآمدهای کم دولت، هیچگاه نمی‌توان آنرا با کشورهای غربی مقایسه نمود عمدتاً در کشورهای

غربی به لحاظ اینکه حدود یک سوم امکانات فرهنگی در دست بخش خصوصی است، مشکل مالی ندارند.



درحالیکه در لهستان تنها منبع تأمین کننده امکانات فرهنگی دولت است و دولت نیز از لحاظ مالی وضعیت خوبی ندارد. امور فرهنگی با مشکلات زیادی مواجه است.^{۶۱}

براساس آمارهای رسمی اعلام شده ۹۸ درصد مردم این کشور با سوادند و این مسئله شاید ناشی از اجباری و مجانی بودن تعلیمات ابتدایی است که دوره آن هشت سال می باشد. نظام آموزش و پرورش مانند بسیاری از کشورها زیر نظر دولت برنامه ریزی شده و اداره می گردد، اما با وجود این ۹ دبیرستان خصوصی و دو مؤسسه عالی غیر دولتی نیز در این کشور وجود دارد که توسط کلیسا اداره می شوند. تعلیمات عمومی به چهار دوره مشخص تقسیم می شود.

۱- کودکانستان (دوره یکسال) ۲- دوره ابتدایی (۸ سال) ۳- دوره متوسطه که به دو شکل مختلف وجود دارد. یکی از دبیرستانهای حرفه ای که مدت تحصیل در آنها سه سال است و هدف آن تربیت کارشناسان حرفه ای است و دیگر دبیرستانهای عمومی و دوره آن چهار سال و منظور از آن آماده ساختن دان آموزان برای ورود به دانشگاه می باشد.

۴- دوره دانشگاهی که مدت تحصیل در آنها به نسبت رشته تحصیلی بین ۴ تا ۷ سال متغیر است تحصیل در کلیه سطوح آموزشی از ابتدایی تا پایان دانشگاه مجانی بوده و در مدارس متوسطه و عالی کمک هزینه نیز به دانشجویان و دانش آموزان تعلق می گیرد.

با اینکه آموزش در لهستان رایگان است ولی به دلیل مشکلات مالی والدین دانش آموزان باید هر ماهه برای تأمین هزینه های ادامه کار مدارس پول بدهند.

^{۶۱} - حسین. خاوری پور، همانجا ص ۲۳، و.ر.ک: روزنامه ژچ ورشاری ۱۷/۱۱/۱۹۹۲.



روبرت گلمبوتسکی وزیر آموزش ملی لهستان در دولت آقای بیلتسکی در اجلاس کمیسیون آموزش ملی مجلس گزارش داد: بودجه پیش بینی شده برای سه ماهه اول سال ۱۹۹۲ م بسیار کمتر از حد نیاز می باشد و تنها برای هزینه های جاری وزارت مذکور کافی است. به دلیل کسر بودجه تعداد درسها به میزان چهار درس در هفته کاهش یافته است.

حقوق معلمان نیز در سطح خیلی پایین بوده و ۸۰ درصد حقوق متوسط کشور است. تعداد ساعت کار در هفته ۱۸ ساعت است این رقم باید به بیش از بیست ساعت افزایش یابد.

در عین حال مردم لهستان از لحاظ فرهنگی به دلیل بالا بودن سطح سواد عمومی و همچنین قدمت تاریخی بسیار غنی میباشند. تاکنون دانشمندان مختلفی را از جمله کپرنیک به جهان علم تقدیم کرده اند. نویسندگانی مانند آدام متسکوویچ (۱۸۵۵-۱۷۹۸) و پولیوش اسلواتسکی (۱۸۴۹-۱۸۰۹) از دیمیها، هریک سینکوویچ (۱۹۱۶-۱۸۴۶) و نیز ولادیمیر دیوموند (۱۹۲۵-۱۸۶۷) برندگان جایزه نوبل در سالهای ۱۹۰۵ و ۱۹۲۴ م شهرت جهانی دارند و اکثر آثارشان به زبانهای مختلف ترجمه شده است.

در زمینه موسیقی فردریک شوپن و آرتور روبشتاین که از بزرگترین موسیقی دانان جهان هستند اهل

لهستان می باشند.^{۶۲}

سیاستهای آموزشی

تغییر و تحولات سیاسی سالهای ۱۹۸۹ و ۱۹۹۰ بر آیند شکل گیری شرایط جدیدی برای توسعه و پیشرفت آموزش و پرورش استان تأثیر گذاشت.

^{۶۲} - کارول. بادر، همانجا، و ۶۱ تا ۶۳ همچنین ر. ک: نصرالله. بیات، همانجا، ص ۴۵ و ۴۶



در سپتامبر ۱۹۹۱ یعنی نزدیک به ۲ سال پس از روی کار آمدن دولت غیر کمونیست قوانین جدید سیستم

آموزشی تصویب گردید. بر طبق این قوانین سیستم آموزشی از بخش‌های زیر تشکیل یافته است :

- مهد کودکها و همه انواع مدارس پیش دبستانی (از قبیل مؤسسات آموزش استثنائی) تغییر از مؤسسات آموزش عالی .

- مؤسسات آموزشی که قادر به گسترش و پیشرفت توانائی‌ها و علائق فردی دانش‌آموزان می‌باشند و زمینه‌های بروز اشکال مختلف خلاقیت فردی را فراهم می‌آورند (از قبیل کمپانی تعطیلاتی برنامه‌ریزی شده و فعالیتهای تفریحی در شهر خود)

- مؤسسات آموزشی و نگهداری از کودکان و مراکز مددکاری اجتماعی (Sociol readaptation) برای کودکانی که تاحدودی (ویاکلاً) از حمایت والدین محروم هستند.

- مؤسسات و خانواده‌هایی که کودکان بی سرپرست را به فرزندخواندگی قبول می‌کنند و وظایف پرورش و آموزش ایشان را بر عهده می‌گیرند.

- گروههای داوطلب

- مؤسسات آموزش معلمان

- کتابخانه‌های آموزشی .

سیاست آموزش و پرورش بوسیله مجلس که Seyni نامیده می‌شود و بودجه را تعیین می‌کند دولت و

شورای وزیران و همچنین اعضای اصلی کمیته‌ها از طریق قوانینی که توسط این مراجع تعیین می‌گردد

چهارچوب بندی می‌شود. همچنین نظرات وزیران مختلف آپارتمانهای دولتی و عقاید محیطهای معلمی



و دیدگاه‌های محیط‌های اجتماعی و اقتصادی و نیز خبرگان خارجی و ملی در این سیاست‌گذاری دخالت داده می‌شود.

وزیر آموزش و پرورش ملی مسئول اصلی بررسی و کنترل و نوآوری در سیاست آموزشی دراز مدت و سیاست آموزشی در حال اجرا به شمار می‌رود.

از نظر قانونی لیاقت وزیر از روی ساختار و برخی قوانین مجلس و نیز قوانین سطوح پائین ترسنجیده می‌شود. مجلس از طریق اعضای کمیسیون آموزش و پرورش خودپیشنهادات و نوآوریها و طرحهای فردی رایج می‌دارد. البته عموماً این کمیسیون بر روی طرحهای پیشنهادی وزیر آموزش و پرورش کار می‌کند. مجلس بر محتوای نهایی قوانین نیز نفوذ دارد و از این طریق به سیاست آموزشی جهت داده و چگونگی تخصیص بودجه را در این بخش تعیین می‌نماید. در فرآیند تعیین سیاستهای آموزشی اتحادیه معلمان نقش مهمی ایفا می‌نمایند. وزیر باید در تصمیم‌گیریهای مهم با این اتحادیه مشورت نماید و در برخی موارد نظرات ایشان را بکار بندد. اتحادیه‌ها معمولاً در مورد مسائل روزمره معلمان از قبیل حقوق استخدام اخراج و پذیرش فعالیت می‌کنند همچنین در مورد برنامه آموزشی مدارس نیز نظر می‌دهند.

سیاستهای اصلاحی

سیاستهای اصلاحی آموزش و پرورش در ژانویه ۱۹۹۸ توسط وزیر آموزش و پرورش ملی ارایه شد. مجلس لهستان این برنامه را در جولای ۱۹۹۸ پذیرفت و قوانین مربوطه تا ۸ ژانویه ۱۹۹۹ تصویب گردید. اجرای کامل این اصلاحات در سیستم آموزش و پرورش استان از اول سپتامبر ۱۹۹۹ آغاز گردید.

طبق برنامه ریزیهای انجام شده اصلاحات در زمینه‌های زیر صورت گرفت:

مدیریت آموزشی ساماندهی ساختاری سیستم آموزشی و برنامه‌های آموزشی



اهداف اصلی این اصلاحات عبارتست از:

افزایش ثبت نام و شرکت در دبیرستانها ایجاد فرصتهای برابر آموزشی در کلیه شهرها و مناطق روستایی

یکپارچگی و ارتباط بهترین اطلاعات مهارتها و آموزش اخلاقی

مسئولین خودمختار محلی در سطح بخشهای استانی (g miny) و نواحی (powiaty) مسئول مهدکودکها

دبستانها و دبیرستانها خواهند بود. مسئولیت نظارت بر مدیریت و نحوه تدریس به دو بخش جداگانه و مجزا

تبدیل شده اند که نظارت بر نحوه تدریس بر عهده مسئولین آموزش و پرورش منطقه (kuratoria) است .

آموزش پیش دبستانی

ساختار آموزشی

این مقطع آموزشی به عنوان اولین مقطع از نظام آموزشی تلقی میگردد. این مقطع کودکان سه تا ۶

سال را دربر میگیرد. کودکان ۶ ساله تکمیل یک سال آمادگی برای آموزش دبستان را دارا می باشد. ۹۶/۷

٪ از کودکان این مقطع از امتیاز و مزایایی برخوردار می گردند. دستیابی به مدارس پیش دبستانی دولتی

و خصوصی میتواند بصورت پرداخت شهریه باشد.

برنامه های آموزش پیش دبستانی که بنام دوره های تربیتی کوتاه آموزش پیش دبستانی گروه سنی ۳ تا

۶ سال نامیده می شود و در حال اجراست از ۱۱ آوریل سال ۱۹۹۲ بوسیله وزارت ملی آموزش انجام می

گیرد. دستورالعمل های عمومی دوره های تربیتی کوتاه مدت برای آموزش پیش دبستانی و تنظیم وظایفی

است که باید توسط دو موسسه حداقل ۵ بار در روز انجام میشود. این دستورالعمل ها علاوه بر برنامه های



است که توسط معلمین شخصی انتخاب میشوند. در تنظیمات جدید وزارت آموزش سه برنامه را برای اجرا تعیین کرده است :

- برنامه های پرورشی پیش دبستانی
- برنامه های آموزشی پیش دبستانی
- برنامه های مراقبتی

برنامه اول یک قسمت به روز شده برنامه را تشکیل می دهد که قبل از سال ۱۹۹۲ اجرا می شد بطوریکه محتوای آن با گذشت زمان عوض می شود ولی شکل آن بدون تغییر مانده است.

برنامه سوم کاملاً جدید است و هم محتوا و هم شکل آن دارای تغییرات و پیشرفت بوده است . برنامه دوم به بچه های ۶ ساله ای که در کلاسهای پیش دبستانی مدارس ابتدایی ثبت نام کرده اند مربوط می شود. منحنی های GER نشاندهنده افت شاخص تحصیلی طی سال تحصیلی ۱۹۹۲-۱۹۹۳ است که بعلا تغییرات اجتماعی و اقتصادی در لهستان اتفاق افتاده است (مسائل پیش آمده برای انستیتوی آموزش پیش دبستانی ، کاهش تعداد مراکز پیش دبستانی، شرایط سخت زندگی در بسیاری از خانواده ها ، رشد بیکاری و بسیاری از مسائل دیگر)

افزایش ممتد شاخص GER بین سالهای ۱۹۹۴ تا ۱۹۹۹ مشهود است. تمایل به پیشرفت در مناطق شهری نسبت به مناطق روستائی بسیار سریع بوده است .

فاکتوری که عامل این تغییر مثبت شده است مربوط به دموکراتیزه کردن زندگی اجتماعی ، افزایش شرکت و دخالت دولتهای مستقل و خود مختار محلی و جمعیت های اشتراکی بوده است بطوریکه مسئولیتهای مالی انستیتوهای آموزش پیش دبستانی از طرف آنها پذیرفته شد .



گامهای رشد آموزش پیش دبستانی در مناطق روستایی هنوز هم خیلی آرام است .

که این خود به عقب ماندگی اجتماعی و فرهنگی روستاهای لهستان وثابت ماندن در یک سطح

پایدار است .

همچنین دلیل اصلی اتخاذ سیستم آموزش نابرابر و غیر مساوی است. عدم تناسب بطور خیلی صریح

مورد توجه قرار می گیرد وقتی که شاخص GER در طبقه بندی های منطقه ای بوسیله استانها مورد آنالیز قرار

گیرد. بالاترین شاخص ها برای برنامه های تربیتی نوزادان و کودکان کوچک بطور وسیعی در مناطق صنعتی

و شهری ثبت شده است. پایین ترین نسبت نیز در مناطق کشاورزی گزارش شده است . در لهستان کودکان

۶ ساله که گروه سنی قانونی آنهاست که به کلاسهای پیش دبستانی بروند، سال صفر نامیده میشوند. این

موضوع در زمان حکومت کمونیسم حاکم بوده است. در حال حاضر آموزش پیش دبستانی هم در

کودکستانها و هم در کلاسهای پیش دبستانی مدارس ابتدایی اجرا می شود. آنالیز اطاعات د دسترس و داده

های آماری نشان می دهد که در سالهای بین ۱۹۹۰-۱۹۹۹ کلاسهای پیش دبستانی در روستاها به مراتب

بیشتر از شهرهای بزرگ و کوچک دایر بوده است. با وجود این تعداد کودکانی که هر ساله در این مدارس

ثبت نام می کنند ۳ برابر کمتر از آنهاست که در کودکستان ثبت نام کرده اند.

اجباری بودن دوره مقدماتی یکساله برای کودکان ۶ ساله که دلیلی برای توجیه ورود ۹۵ درصدی

کودکان جدید الورد به کلاس اول ابتدایی است بین سالهای ۱۹۹۹-۱۹۹۰ به کمتر از ۹۷٪ کاهش

یافت. شاخص بعضی از تنوعات را نشان که می دهد که وابسته به مناطق کشور است. پایین ترین سرعت

رشد زیر ۹۴٪ است که در مناطق شمالی کشور گزارش شده است.



آموزش همگانی

مدیریت آموزشی

مجموعه قوانین سیستم آموزشی مصوب ۲۵ جولای ۱۹۹۸ سهم مسئولیتی مربوط به کارهای آموزشی

هر دولت محلی خود مختار را تعیین می نماید. قانون به این دولتهای محلی این اختیار را می دهد که به

انواع دیگر کارهای آموزشی نیز بپردازند.

بخشها مسئول سرمایه گذاری و راه اندازی مهدکودکهای دولتی (شامل کلاسهای منسجم)

مهدکودکهای خاص دبستانها و مدارس راهنمایی (واحد کلاسهای منسجم) بجز مدارس ابتدایی خاص

راهنماییهای خاص مدارس هنر مدارس وابسته به ندامتگاهها کانونهای اصلاح و تربیت و پناهگاه جوانان

می باشند.

نواحی (powiaty) تا اول ژانویه ۲۰۰۱ مسئول سرمایه گذاری و راه اندازی مدارس ابتدایی خاص

راهنمایی خاص و مدارس پس از راهنمایی (post-gymnasium school) مدارس قهرمانی و ورزش

و مدارس که در بخش ۲ و ۳ و ۷ آمده است. (به عنوان مثال مؤسسات آموزش و نگهداری کودکان مراکز

آموزش خارج از مدرسه از قبیل گروههای هنری مؤسسات آموزش مداوم مراکز بازپروری اجتماعی آموزشی

و مراقبتی مؤسسات ارایه دهنده راهنماییهای آموزشی و روانی و مراکز نگهداری بجز مؤسساتی که از نظر

توسعه منطقه ای حائز اهمیت می باشند و همچنین مدارس سال دوم و سوم هنر.



دولتهای خودمختار در سطح استانی مسئول سرمایه‌گذاری و راه‌اندازی مؤسسات آموزشی دولتی مراکز توسعه حرفه‌ای و آموزش ضمن خدمت معلمان کتابخانه‌های آموزشی مدارس و مؤسساتی که از نظر توسعه منطقه‌ای حائز اهمیت هستند می‌باشند.

شاید بخشها و نواحی درمدرسی سرمایه‌گذاری کرده‌باشند که عملکرد آنها در کارها و وظایفشان نیامده باشد. طبق توافقاتی که بابازرس آموزشی (k urator) در زمینه کارها و وظایف تعیین شده صورت گرفته بخشها و نواحی همچنین مسئول بازگشایی و اداره مراکز دولتی آموزش ضمن خدمت معلمان سایر مؤسسات آموزش معلمان و کتابخانه‌های آموزشی و همچنین سایر مؤسساتی که تحت کنترلشان است می‌باشند. واحدهای خودمختار محلی ممکن است مدارس و یا مؤسسات آموزشی منحصرأدولتی را بازگشائی و اداره نمایند.

آموزش پایه

ساختار آموزشی

آموزش پایه خود از ۲ مقطع آموزشی به شرح ذیل متشکل می‌گردد:

- مقطع ابتدایی ۷ تا ۱۳ سالگی در مرحله اول آموزش منسجم ، ۷ تا ۱۰ سالگی
- مقطع متوسطه مقدماتی ۱۳ تا ۱۶ سالگی و در مرحله سوم آموزش رشته تحصیلی



پذیرش تحصیلی

ضوابط پذیرش

تمام دانش آموزان از پرداخت هرگونه شهریه ای به مدارس معاف میباشند. تنها معیار پذیرش مقطع

سنی این است که دانش آموزان به سن ۷ سالگی رسیده باشند.

والدین موظف به ثبت نام کودکانشان در نزدیکترین مدرسه به محل اقامتشان می باشند.

طول دوره آموزشی

سال تحصیلی به دو نیم سال تحصیلی تقسیم شده است. سال تحصیلی از ۱۸۵ روز از ماه سپتامبر تا ماه

ژوئن میباشد. رشته های اجباری بطورعمومی و کلی در طی پنج روز هفته آموزش داده می شوند.

ظرفیت کلاس

در سال ۲۰۰۰-۱۹۹۹ نسبت دانش آموزان به معلمین در آموزش ابتدایی ۱۵ به ۱ بوده است. میانگین

ظرفیت هر کلاس ۲۱ دانش آموز بوده است. معیار اصلی تشکیل کلاس سن می باشد. تنها یک معلم

مسئول آموزش کل رشته ها و موضوعات تحصیلی در مرحله اول به استثنای آموزش زبان خارجی در آن

دسته از مدارس می باشد که بودجه مالی برای این نوع آموزش کفایت می نماید. از چهارمین سال آموزش

هر موضوع تحصیلی از طریق یک معلم ویژه و متخصص آموزش داده می شود.

کنترل و محتوای برنامه های آموزشی

شالوده برنامه های آموزشی مقطع آموزش اجباری برای تمامی دانش آموزان یکسان می باشد. مدارس

می توانند کتابهای درسی را از فهرست مورد تأیید وزارت آموزش انتخاب نمایند. آنها برای تصمیم گیری



در مورد آموزش و روشهای ارزیابی، ارائه روشهای آموزشی نوین و ابتکاری و ارائه برنامه های آموزش ی خاص آزاد می باشند .

ارزیابی تحصیلی

ارزیابی دانش و مهارتهای دانش آموزان هنوز در کشور لهستان بصورت استاندارد در نیامده است طور کامل تحت اختیار و صلاح دید معلمین میباشد. ارزشیابی از دانش آموزان در طی سال تحصیلی اعمال میگردد. نتایج بدست آمده در پایان هر نیم سال تحصیلی باید از جانب شورای معلمین هر مدرسه مورد نظارت قرار گیرد. دانش آموزانی که نمرات رضایت بخش را کسب کرده اند باید همان تحصیلی را مجدداً تکرار نمایند. در سال تحصیلی ۲۰۰۲ - ۲۰۰۱ نظام جدیدی از امتحانات و تستهاست استاندارد در پایان سال تحصیلی دبستان و دبیرستان آموزش پایه به عمل خواهد آمد .

برنامه های آموزشی

چهارچوب برنامه آموزش مدارس ابتدایی ۶ ساله و راهنمایی ۳ ساله .
در مقاطع آموزش پایه دانش آموزان باید بطور ویژه آموزشهای زیر را ببینند:
یادگیرند چگونه خود را به نحو صحیح و آزادانه مطرح نمایند. و بصورت قابل فهم بخوانند و بنویسند.
مطالعه نظراتی که برایشان مفید است و کسب اطلاعات مناسب برای آنکه حداقل بتوانند در مراحل بعدی ادامه تحصیل دهند

درک مفاهیم و مطالبی که گفته می شود و نه فقط به خاطر سپاری آنها



افزایش تواناییهای دانش‌آموزان در مشاهده انواع مختلف وابستگیها و ارتباطات (ارتباطات تصادفی عملکردی زمانی و فضایی).

افزایش توانایی دانش‌آموزان در زمینه تفکر ستیزی و آنالیزی

درک اطلاعات مربوط به هر رشته که واجد ارزش شناخت می‌باشد بگونه‌ای که به درک بهتر جهان مردم و خوددانش‌آموز کمک نماید.

مطالعه اصول پیشرفت شخصی و قوانین زندگی اجتماعی

شناسایی آثار هنری ملی از نقطه نظر اروپایی

مدرسه باید تواناییهای دانش‌آموزان را بگونه‌ای گسترش دهد که بدانند چگونه از اطلاعاتی که فراگرفته‌اند برای آماده‌سازی بهتر جهت کار در دنیای مدرن بهره‌گیرند. انتظار می‌رود معلمان شرایطی را پدید آورند که شاگردان مهارتهایی زیر را کسب نمایند:

چگونه فرآیند یادگیری خودارزیابی بررسی مدیریت و طراحی نمایند و چگونه مسئولیتهای بیشتر و بیشتری را در زمینه آموزش خویش برعهده گیرند.

چگونه در شرایط مختلف بطور مؤثر ارتباط برقرار کنند و نظرات خود را بیان نموده و به عقاید دیگران احترام بگذارند به درستی از زبان مادری خود استفاده نمایند و در جمع سخنرانی کنند.

چگونه بصورت مؤثر در تیمها و گروههای کاری فعالیت نمایند و ارتباطات فردی بوجود آورند
تصمیمات فردی یا گروهی بگیرند با استانداردهای پذیرفته شده هماهنگ عمل کنند.

چگونه مشکلات و مسائل را حل کنند



چگونه به دنبال اطلاعات و از بین منابع مختلف این اطلاعات را انتخاب و آنها را بکار نبرند و چگونه از تکنولوژی اطلاعات به نحو مؤثر و مناسب بهره ببرند.

چگونه اطلاعات کسب شده را در عمل بکار بندند و تجارت و عادات لازم را فراگیرند.

چگونه علایق فردی و مهارت‌های ذهنی (منطقی) خود را گسترش دهند

چگونه روشها و تکنیک‌های مختلف حل مسائل و معضلات اجتماعی را از طریق مذاکره فراگیرند.

معلمانی که والدین را در مسئولیت‌های آموزشی فرزندان‌شان یاری می‌دهند باید به شاگردان کمک کنند

تابه موارد و اهداف زیر دست یابند:

اهمیت دادن به پیشرفت شخصی دانش‌آموزان در محیط مدرسه شامل پیشرفت‌های ذهنی و فیزیکی

و اجتماعی و سلامتی و اخلاقی و روحی می‌باشد

تشویق دانش‌آموزان به گشتن به دنبال حقیقت درستی و زیبایی در جهان

دادن آگاهی به دانش‌آموزان در زمینه استفاده عملی از اطلاعات با توجه به دروس واحدهای هر درس

و واحدهای هر درس در هر سطح آموزشی

حمایت از خود وابستگی دانش‌آموزان که سبب گشته به دنبال حقوق افراد و کل جامعه رفاه شخصی

و وظایف مسئولیت‌ها و آزادی فرد در برابر رفاه دیگران مسئولیت در برابر آزادی خود و افراد دیگر می‌شود.

تشویق دانش‌آموزان به جستجو کردن کشف کردن و تلاش برای رسیدن به اهداف بزرگ زندگی

و ارزش‌های والا از طریق کار حدسی با این هدف که فرد جایگاه خویش را در جهان بیابد.



به دانش‌آموزان احترام به ارزشهای عمومی جامعه آموزش داده شود و ایشان را برای زندگی در خانواده جامعه محلی و کشور خود آماده نمایند. این آماده‌سازی با توجه به ارزشهای فرهنگی و خصوصیات وطن پرستی انجام می‌شود.

کمک به دانش‌آموزان جهت تشخیص ارزشهای اخلاقی که در یک سیستم وجود دارد تا بتوانند انتخابهایی درستی را انجام دهند. و فرصت خود اصلاحی برایشان فراهم آید.

ایجاد روحیه مثبت گرایانه در مکالمات دو نفره به دانش‌آموزان آموزش دهند که به سخنان دیگران گوش فراداده و مقاصد ایشان را سریعاً دریابند بین جامعه مشترک دانش‌آموزان و معلمان همکاری ایجاد شود. توجه معلمان باید بیشتر به سمت پیشرفت فردی دانش‌آموزان باشد. معلمان باید با همکاری هم آگاهیهای لازم چه از نظر اطلاعاتی چه از نظر صفات و چه از نظر مهارتی در اختیار شاگردان قرار دهند. این موضوع بخصوص در مراحل اولیه آموزش بسیار اهمیت دارد (مقاطع ابتدایی ۱-۳)

آموزش ابتدایی

ساختار آموزشی

ورودی های جدید کلاس اول در لهستان علاوه بر کودکان ۷ ساله که سن قانونی ورود به دبستان را دارند بچه های کوچکتر که زودتر آموزش را شروع کرده اند و نیز کودکان بزرگتر که بدلیل گوناگونی نتوانسته اند در سن ۷ سالگی تحصیل را شروع کنند را تشکیل می دهد.



در میان ورودیهای جدید کلاس اول ابتدایی تعداد روزافزونی از کودکان خارجی و مهاجر مشهود می باشد. این کودکان در داده های آماری که به جمعیت دانش آموزان مربوط می شود وجود دارند ولی مشمول داده ها در جمعیت گروه های سنی نیستند.

آنالیزهای داده ها ما را به مشاهده اخص نرخ ورودی معین رهنمون می شود که بطور قطعی در مناطق روستایی پایین است. نرخ ورودیهای خاص که شاخص کودکان جدید به کلاس اول ابتدایی هستند در لهستان توسط اداره مرکزی آمار از سال تحصیلی ۱۹۹۵-۱۹۹۴ محاسبه شده است. NIR^t خصوصیات کودکان ۷ ساله را که سن قانونی وارد به مدرسه ابتدایی را دارند بعنوان درصدی از جمعیت متشابه در کشور ترسیم می کند.

توزیع شاخص در سالهای تحصیلی رشدی آرام ولی ممتدی را در سال اخیر نشان می دهد .

همچنین این توزیع ، اختلافات مهم و پایداری را بین شهرهای کوچک و روستاها نشان می دهد

دلیل این موضوع میتواند اختلافات وسیع صریح سطح زمینه های اجتماعی و فرهنگی روستاها در لهستان باشد. ارزش NIR^t در مناطق شهری متجاوز از ۱۰۰٪ است که در اطلاعات آماری اداره مرکزی آمار در مقایسه با جمعیت جدید ورود کلاس اول ابتدایی و جمعیت کودکان جدید کلاس اول ابتدایی مشهود می باشد. از سال ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۹، آموزش در مدارس ابتدایی بمدت ۸ سال طول می کشید و مختص کودکانی بود که سن قانونی آنها از ۷ تا ۱۵ سال بود .

نرخ ثبت نام ناخالص نشان دهنده کل ثبت نام کننده ها در آموزش ابتدایی است. مثلاً محاسبه که

بوسیله یونسکو پیشنهاد شده است تعیین میکند که شاخص GER فقط شامل بچه هایی نیست که در گروه

سنی دانش آموزان ابتدایی قرار می گیرند بلکه همچنین شامل گروه های سنی بالاتر و پایین تر از آنها هم می



باشد. این بدان معنی است که تمایل به پیشرفت در یک سطح پایدار است اختلافات در دسترسی جهانی به آموزش میان مناطق شهری و روستایی بطور مداوم وجود دارد، که اجباری بودن مدارس و فرصتهای آموزش در دسترس عموم را پیشنهاد می‌کند. توزیع نیروی مدیریتی و تقسیم بندی مسئولیتها در زمینه های آموزش ابتدایی مرکز زدایی شده اند که نتیجه مهم تغییرات آموزش در دهه ۹۰ است. مرکز زدایی بشدت از سیستم سرمایه داری تأثیر می پذیرد. هزینه های آموزش ابتدایی از محل بودجه جاری ایالتی تأمین می شود و تقسیم سرمایه از بودجه عمومی افزایش می یابد. علی رغم این موضوع هزینه عمومی در آموزش ابتدایی بطور رسمی تغییر نیافته است. این مطلب در سطح ۴۰,۵٪ تا ۴۳,۲٪ هزینه عمومی کل برای آموزش پایدار شده بود که برابر با ۲,۰۲٪ تا ۱۶,۱۰٪ GNP برای سرمایه نسبت به هر دانش آموز محاسبه شده است. اطلاعات به دوره زمانی ۱۹۹۳ تا ۱۹۹۷ مربوط میشود. تناسب هزینه عمومی در آموزش ابتدایی بعنوان درصدی از کل هزینه عمومی آموزش افزایش یافته است. معلمان تمام وقت و پاره وقت کلاً بالای ۶۵۰ هزار نفر است. در هر سال تحصیلی دهه ۹۰ تقریباً ۵ میلیون دانش آموز در مدارس ابتدایی ثبت نام کرده بودند. این مقدار بطور مداوم کاهش می یابد این کاهش از حدود ۵,۳ میلیون در سال تحصیلی ۱۹۹۰-۱۹۹۱ به حدود ۴,۷ میلیون در سال تحصیلی ۱۹۹۹-۱۹۹۸ رسیده است.

دانش آموزان ابتدایی سالانه بوسیله متجاوز از ۳۰۰ هزار معلمان آموزش داده می شوند.

معلمان مدرسه ابتدایی با تعلیمات دانشگاهی همچنین با اتمام مدرسه متوسطه به گرفتن درجه لیسانس

از دانشگاه یا درجه فوق لیسانس در یک رشته علمی خاص مبادرت می ورزند.

برای استخدام شدن معلمان احتیاج دارند تا پس از اتمام دوره متوسطه در دبیرستان یا گرفتن یک

درجه علمی در دانشگاه به تناسب در یک دوره تعلیمی آموزش ببینند یا دانشکده های تربیت معلم را تمام



کرده باشند یا سرانجام پس از آموزش متوسطه یک دوره امتحان ورودی آموزش تدریس را بگذرانند. بواسطه کوششهای اجتماعی فوق العاده و اتخاذ سیاست آموزشی مناسب بین سالهای ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۹ درصد معلمین با تعلیمات دانشگاهی بروش های معین افزایش یافته است. از نیمه دهه ۹۰ بیش از ۱۷ تا ۱۸٪ معلمین مرد در مدارس ابتدایی استخدام نشده اند. تعلیمات دانشگاهی آنها به نسبت معلمین زن حدود ۷۲٫۳٪ تا ۸۵٫۷٪ است .

توزیع معلمین با تعلیمات دانشگاهی غیر مشابه است و به ایالتی که آنها استخدام میشوند بستگی دارد. اختلافات ممکن است تا ۱۶٪ این نقاط برسد. بالاترین نسبت معلمین مدارس ابتدایی با تعلیمات دانشگاهی به ۸۵٪ طی سال تحصیلی ۱۹۹۹-۱۹۹۸ مشهود است.

توزیع غیر متناسب معلمین مدارس ابتدایی با تعلیمات دانشگاهی در مناطق روستایی با عدم پیشرفت مواجه بوده است. توجه به این نکته مهم است که بطور کلی در تفاوت میان شهر و روستا ، نسبت معلمین با تعلیمات دانشگاهی بطور چشمگیری کاهش یافته است.

درصد معلمین مدارس ابتدایی که تصدیق شده اند تا مطابق استانداردهای ملی تدریس کشور در دهه ۹۰ سیر صعودی داشته است. تناسب معلمین که تصویق و گواهی شده اند که تمام احتیاجات علمی را برای تدریس در مدارس ابتدایی بدست آمده اند نسبت به نوع محیط ، در مناطق روستایی کند ۹۷٫۳ تا ۹۷٫۹٪ است. پایین ترین تعداد معلمین بدون دوره های علمی در مناطقی است که نرخ بیکاری در آن مناطق بالاست.

در دهه گذشته ، تعداد میانگین دانش آموزان بر معلمین تمام وقت آموزش ابتدایی بطور ارام بین سالهای ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۳ از ۱۵٫۰۳ تا ۱۵٫۹۹ رشد داشته است .



در حالیکه در سال تحصیلی ۱۹۹۸-۱۹۹۹ این تعداد به ۱۴,۰۲ رسید.

ارزش یا نرخ شاخص برای مدارس عمومی خیلی سطوح مشابه داشت.

نرخ دانش آموزان به معلمین آموزش ابتدایی در روستاها از شهرهای کوچک و بزرگ پایین تر است که

محاسبات اختلاف ۴ تا ۵ دانش آموز را نشان میدهد. معلمین مدارس روستایی در این نسبت دارای امتیاز

هستند در حالیکه معلمین که در مناطق شهری قرار دارند در شرایط غیر پیشرفته قرار دارند. شاخص ۱۱ به

مقادیر بالای ۱۵ در مدارس عمومی که در شهرهای بزرگ و مناطق بشدت صنعتی می رسد. در برخی مناطق

کشور یک گام آرامی در توسعه مدارس غیر عمومی ابتدایی مشهود میباشد. در اوایل سال تحصیلی ۱۹۹۰-

۱۹۹۱ که شروع دهه ۹۰ بود در بیش از ۲۱ منطقه آموزش مدارس غیر عمومی اصلاً دایر نشده بود. تمایل به

توسعه بین سالهای ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۵ بود و بطوریکه گزارش شده است در سال تحصیلی ۱۹۹۵-۱۹۹۴ تنها

در ۵ ایالت بخش تحصیلی غیر عمومی وجود داشت. دو ایالت کونین و کوروسون بدون مدارس ابتدایی

غیر عمومی بودند. لازم است بر این نکته تأکید شود که علی رغم این حقیقتی که مدارس عمومی در ۴۷ واحد

مدیریتی کشور باز شده است، تعداد انستیتوها و دانش آموزان ثبت نام کننده در آنها هنوز خیلی محدود است

و به کمتر از ۷٪ کل افراد ثبت نامی مدارس ابتدایی بالغ می گردد.

عملکرد و کارایی مدارس ابتدایی در لهستان خیلی موثر است. در سالهای اخیر نسبت دانش آموزانی

که یک کلاس را تکرار کرده اند به کل دانش آموزان کلاس ۱ تا ۲٪ است.

اختلاف بین سالهای تحصیلی ۱۹۹۰-۱۹۹۱ و ۱۹۹۹-۱۹۹۸ بسیار کم اهمیت است و فقط میتوان

کاهش درصد تجدیدیهها در کلاس های ۱ و ۴ و ۵ و ۶ و افزایش نسبت دانش آموزان تجدیدی کلاس ۸

را مشاهده کرد. بیشترین درصد بچه های تجدیدی در کلاسهای بین ۵ تا ۷ و به مقدار ۱,۵ تا ۲٪



است. پایین ترین نسبت دانش آموزان تجدید در کلاس ۲ و کلاس ۸ می باشد. تجدیدی ها در کلاس اول به نسبت کلاس دوم دو برابر است که در کلاس اول ۱,۲٪ و کلاس دوم ۰,۶٪ است. این واقعیت وجود دارد که همه بچه هایی که در کلاس اول قرار می گیرند و دارای بعضی شخصیت‌های فردی هستند باید درسهایی خود را در کلاسها و مدارس مخصوص شروع کنند. نسبت دانش آموزانی که در یک کلاس تجدید می شوند بطور کمی در چندین سال در مناطق روستایی کمتر از مناطق شهری است. در سال تحصیلی ۱۹۹۸-۱۹۹۹ میزان تجدید شونده ها در مدارس شهرهای بزرگ و کوچک به ۱,۳٪ میرسد در حالیکه در مدارس روستایی به ۰,۹٪ می رسد. مدارس مناطق روستایی بازده کمی در مقایسه سطح آژوش مورد نیاز نبت به مدارس شهری دارند همچنین برای سالیان دراز است که مشاهده شده است که بطور چشمگیری پسران در میان دانش آموزان از غالبیت مشخصی برخوردارند.

نرخ تجدیدی در میان دانش آموزان پسر حدود ۰,۷۷٪ است در حالیکه این مقدار در مورد دختران به

۰,۲۳٪ کل افراد تجدیدی میرسد.

آموزش متوسطه

ساختار آموزشی

مدارس متوسطه شامل: دبیرستان چهار سال ، دوره پیش دانشگاهی جهت آموزش دانشگاهی و مشاغل تخصصی ، مدارس فنی چهار و پنج ساله جهت آمادگی مشاغل تخصصی و آموزش دانشگاهی مدارس فنی چهار ساله آموزش کارگزان واجد شرایط آموزش متوسطه ، مدارس سه ساله فنی و حرفه ای آموزش مقدماتی کارگزان واجد شرایط.



دانش آموزان بر اساس امتحانات ورودی در مدارس متوسطه پذیرفته می شوند. مدارس برنامه درسی را

که از جانب وزارت آموزش ملی مورد تأیید و تصویب گرفته است را اجرا می نماید. سال تحصیلی ۱۰ ماهه

به دو نیم سال تحصیلی تقسیم بندی شده است.

نظام قبل از اصلاحات

متوسطه تکمیلی عمومی	۱۵ تا ۱۹ سالگی
متوسطه فنی	۱۵ تا ۲۰ سالگی
متوسطه فنی و حرفه ای	۱۵ تا ۱۹ سالگی
متوسطه فنی - عمومی	۱۵ تا ۱۹ سالگی
متوسطه فنی و حرفه ای مقدماتی	۱۵ تا ۱۸ سالگی
متوسطه تکمیلی	۱۹ تا ۲۱ سالگی

نظام پس از اصلاحات

متوسط عمومی تکمیلی	۱۶ تا ۱۹ سالگی
متوسطه فنی حرفه ای تکمیلی	۱۶ تا ۱۸ سالگی
متوسطه عمومی تکمیلی	۱۸ تا ۲۰ سالگی



پذیرش تحصیلی

ضوابط پذیرش

نظام پیش از اصلاحات

تأیید از اعمال اصلاحات در ساختار آموزشی لهستان، ارائه گواهی نامه اتمام دوره ابتدایی برای پذیرش در مدارس متوسطه مقدماتی به استثنای مدارس فنی و حرفه ای مقدماتی و حضور در امتحانات ورودی به منظور انتخاب دانش آموزان مطابق با دانش و مهارتشان الزامی بود.

نظام پس از اصلاحات

با آغاز اصلاحات آموزشی از سال تحصیلی ۲۰۰۳-۲۰۰۲ گواهی نامه اتمام مقطع مقدماتی متوسطه برای پذیرش مورد نیاز می باشد.

نظارت بر محتوی برنامه های درسی

وزارت آموزش شالوده و اساس برنامه های درسی را برای آموزش عمومی در هر نوع از مدرسه تعیین و تعریف مینماید. معلمان می توانند کتابهای درسی را از فهرست مورد تأیید وزارت آموزش انتخاب نمایند. آنها برای تصمیم گیری در مورد روشهای آموزش و ارزیابی، معرفی و ارائه روشهای نوین آموزش و تشریح برنامه های درسی خاص (توسط معلم ابداع و از طریق وزارت آموزش مورد تأیید قرار میگیرد) آزاد می باشند.



ارزیابی تحصیلی

ارزیابی در این مقطع از آموزش مشابه ارزیابی آموزش پایه می باشد. در پایان دوره تمامی مدارس (به استثنای متوسط فنی و حرفه ای مقدماتی) امتحانات نهایی را به عمل می آورند. متوسط تکمیل عمومی، متوسط فنی و متوسط فنی و حرفه ای ممکن است گواهی نامه ای را برای آندسته از دانش آموزانی که دوره فوق را با موفقیت تکمیل نموده اند و در امتحان نهایی قبول شده اند صادر نماید که برای پذیرش در آموزش دانشگاهی مورد نیاز می باشد.

متوسط فنی و حرفه ای مقدماتی گواهی نامه اتمام دوره را صادر می نماید که مدرکی دال بر دست یافتن به حرفه ای مقدماتی در بازار کار می باشد. مدارس متوسطه تکمیلی، دانشجویان را برای زندگی حرفه ای و تخصصی آماده می نمایند. به دانش آموزان عنوان (کارگر ماهر) یا عنوان معادل داده می شود.

آموزش متوسطه

ارزیابی تحصیلی

سیستم نمره دهی

سیستم نمره دهی مراکز آموزش متوسطه به شرح ذیل است:

- عالی: ۶
- خیلی خوب: ۵
- خوب: ۴
- رضایت بخش: ۳



- متوسط: ۲
- مردود: ۱
- بالاترین نمره: ۶ (عالی)
- نمره قبولی: ۲
- پایین ترین نمره: ۱ (مردود)

اغلب علامات + و - به نمرات فوق اضافه می شود.

آموزش فنی و حرفه ای

آموزش تکمیلی فنی و فنی حرفه ای

مراکز آموزشی

تحصیلات تکمیلی فنی و فنی و حرفه ای در مراکز ذیل ارائه می شوند:

۱. کالجهای فنی حرفه ای

پس از قبولی در امتحان ورودی یک دوره ۲ ساله تحصیلی را دانش جویان به اتمام می رسانند که

منتج به کسب دیپلم اتمام مدرسه متوسطه حرفه ای و تخصصی میگردد.

۲. کالجهای آموزش فنی

طول دوره تحصیلی پس از امتحان ورودی دو سال می باشد و منتج به کسب گواهی نامه اتمام مدرسه

متوسطه تخصصی و حرفه ای میگردد و یا طول دوره تحصیلی چهار ساله برای فارغ التحصیلان مدرسه فنی



و حرفه ای در نظر گرفته شده است که منتج به کسب گواهینامه اتمام دوره و گواهی نامه معلمی فنی و حرفه ای و عملی می‌گردد .

۳. کالجهای آموزش زبانهای خارجی

دوره سه ساله تحصیلی پس از امتحان ورودی در نظر گرفته شده است که منتج به دیپلم معلم زبان خارجی دبستان و مدارس متوسطه می‌گردد .

۴. کالجهای آموزشی

طوا دوره تحصیلی ۲ سال پس از امتحان ورودی در نظر گرفته شده است که منتج به کسب دیپلم معلمی پیش دبستان و آموزش دبستان می‌گردد .

۵. پلی تکنیکها و آکادمی های کشاورزی

دوره های سه ساله که منتج به کسب عنوان تخصصی دارنده جواز و گواهینامه ، برنامه های چهار ساله که منتج به کسب عنوان تخصصی مهندسی و دوره پنج ساله مدرک کارشناسی ارشد که منتج به عنوان تخصصی کارشناسی ارشد می گردد .

از پائیز ۱۹۹۹ تعداد ۹ مرکز حرفه ای و تخصصی افتتاح شده اند.

این مراکز مشابه مراکز آلمانی با عنوان FACHHOCHSCHULE بوده و مدارک کارشناسی با طول دوره تحصیلی سه سال را ارائه میدهند. این مراکز دانشجویان را برای مشاغل تکنسین آزمایشگاه و حقوق یار و پزشکیار و معلمی مدرسه آموزش می دهند.



آموزش عالی

ساختار آموزشی

انواع متفاوتی از موسسات غیر دانشگاهی و دانشگاهی اعم از کالجهای فن و حرفه ای عالی غیر دانشگاهی، کالجهای آموزش معلم، دانشگاههای سنتی، دانشگاهها فنی و آمادگی در لهستان فعالیت دارند. گواهینامه امتحان نهایی به منظور پذیرش در آموزش دانشگاهی در تمامی موسسات مورد نیاز میباشد. پذیرش بر مبنای امتحانات ورودی که از جانب اغلب دانشکده ها یا افراد آزاد جذب دانشجوی سازماندهی و ترتیب داده میشوند، میباشد. در اغلب موارد، موسسات فوق برای تصمیم گیری در مورد سازماندهی روند جذب وثبت نام آزاد میباشند.

سال تحصیلی

کلاسهای دانشگاهی از ماه اکتبر آغاز شده و تا ماه ژوئن به طول می انجامد. بیشترین تعطیلات دانشگاهی از یکم جولای تا ۳۰ سپتامبر به طول می انجامد. زبان آموزشی مراکز دانشگاهی لهستان زبان لهستانی است.

خط مشی قانونی

مهمترین قانون مصوب حوزه آموزش عالی، ماده قانون آموزش دانشگاهی مصوب سال ۱۹۹۰ است که در مراکز آموزش عالی دولتی، شهری و مراکز آموزش عالی غیردولتی قابل اجراست.



پذیرش تحصیلی

شرایط پذیرش

در پایان ۳-۴ سال آموزش عالی فنی و حرفه ای، دانشجویان به دیپلم صلاحیت فنی و حرفه ای نائل گشته و عنوان HEENCJAT یا INZYNIER اجازه دستیابی به بازار کار یا ادامه تحصیلات عالی را به آنها می دهد. دانشگاهها و انواع موسسات دانشگاهی دانشجویان به عنوان کارشناس ارشد، MAGISTER INZYNIER یا LEKARZ مطابق با رشته تحصیلی که ادامه میدهند، نائل میگردند. آنها می توانند برای تحصیل در دوره دکترا اقدام نمایند .

آموزش ویژه و تخصصی بخش مکمل نظام آموزشی لهستان میباشد. در قانون به آن اشاره شده است که برای جریان اصلی و ویژه آموزش یکسان و مشترک میباشد. اغلب دانش آموزان با شرایط آموزش ویژه در مدارس جداگانه آموزش میبینند، انسجام آموزش منوط به توصیه و پیشنهاد مطلوب است که از جانب مقام و اداره ذی صلاح و یا والدین داده می شود.

مراکز آموزش عالی

لهستان دارای تاریخی طولانی از نظر آموزش عالی میباشد؛ دانشگاه کراکا^{۱۳} که در سال ۱۳۶۴

میلادی تأسیس شده دومین دانشگاهی بود که در اروپای مرکزی تأسیس شد.

از تعداد ۱۷۹۰ موسسه آموزش عالی در اواسط دهه ۱۹۹۰ م، ۱۲ دانشگاه مربوط به رشته های علوم انسانی

که نسبت به رشته های دیگر نیز قویتر هستند، ۳۰ موسسه پلی تکنیک، ۱۲ موسسه آکادمی پزشکی، ۳۹ مرکز

^۱-Krakaw



اقتصادی (مهمترین موسسه اقتصادی مدرسه علوم اقتصادی ورشو می باشد) ۴۶ مدرسه تجاری خصوصی

و بقیه دانشکده های فنی بوده اند.

دانشگاههای مهم عبارتند از:

ورشو، کراکا، پوزنان، روکلا، لوبلین، لادز، توران، دانسک، کاتوویس و زیسن

از جمله مهمترین مراکز دانشگاهی لهستان میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

- دانشگاهها
- دانشگاههای فنی
- آکادمی های پزشکی
- آکادمی های کشاورزی
- آکادمی های اقتصاد
- مراکز آموزش عالی معلم
- آکادمی های موزیک ، هنرهای زیبا ، تأثر و فیلم سازی
- آکادمی های تربیت بدنی
- آکادمی های فنی
- آکادمی های بازرگانی
- مراکز دانشگاهی غیر دولتی



پذیرش تحصیلی

مدارک مورد نیاز

مدارک متوسطه: WIADECTWO UKOCZENIA LICCUM ZAWODOWEGO

مدارک متوسطه: MATARA

حداقل امتیاز: رضایت بخش

مدارک جایگزین: وجود ندارد

امتحانات ورودی مورد نیاز

برای بعضی از دوره های (مطابق با موسسات) امتحان ورودی وجود دارد. بعضی موسسات نیز

تستهای احراز صلاحیت یا مصاحبه برای ارزیابی دوره هایشان به عمل می آورند .

شرایط توانایی ویژه برای تحصیلات هنری ، تربیت بدنی و تحصیلات نگهداری و حفاظت از بناهای

قدیمی در نظر گرفته شده است. محدودیت سنی خاص نیز مورد نظر می باشد.

برندگان رقابتهای ملی در رشته های مدرسه متوسطه از امتحانات ورودی معاف می باشند.

ارزیابی تحصیلی

سیستم نمره دهی

نظام اصلی تعیین نمره که توسط موسسات آموزش عالی مورد استفاده قرار میگیرد به شرح ذیل است:

توضیح کامل: نمرات ۵ تا ۱ به ترتیب

- خیلی خوب: ۵



- خوب: ۴
- رضایت بخش: ۳
- مردود: ۲
- بالاترین نمره: ۵ (خیلی خوب)
- نمره قبولی: ۳
- پایین ترین نمره: ۲ (مردود)

گفتنی است که در امتحانات میان ترم ، علامت + و - اغلب به نمرات اصلی فوق اضافه می شود. در برخی از دانشگاه ها نمره ۶ (عالی) نیز وجود دارد.

پذیرش دانشجویان خارجی

در نظام آموزشی لهستان به شخصی که شهر وند لهستانی نباشد اطلاق می شود .

شرایط پذیرش

سن داوطلب نباید از ۲۵ سال باشد او باد دارای گواهی نامه اتمام مدرسه متوسطه ای باشد که در کشورش مورد تأیید باشد. دانشجویان پزشکی امریکا وکانادا باید حداقل هئمدت ۲ سال دوره کالج را گذرانده باشند.

دانشجویان باید دارای پاسپورت معتبر دانشجویی باشند. هیأت دیپلماتیک لهستان ارزیابی مقدماتی رازمدرک دانشجویان به عمل میآورد ازاین رو تصمیم گیری برای پذیرش دانشجو پس از امتحان از صلاحیت های دانشجو به عهده مقامات کاردان لهستانی میباشد. مدرک پرداخت شهریه ورودی و قبض



پرداخت شهریه های آموزش پیشاپیش به پول رایج خارجی باید ارائه شود. داوطلبان پذیرش تحصیلات عالی

باید گواهی نامه سلامت و بهداشت را ارائه نمایند.

از این رو مجاز به تحصیل در رشته مورد نظر خود می باشند. امتحان به زبان لهستانی به عمل می آید

و شخص داوطلب باید حداقل نمره رضایت بخش را کسب نماید .

نهادهای مرکزی

اصلی ترین نهادهای دست اندرکار پذیرش دانشجویان خارجی، بخش ملی موسسات آموزش

دانشگاهی و اداره تشخیص آکادمیک و مبادلات بین المللی با همکاری کنسولگری لهستان مستقر در

کشورهای جهان و وزارت آموزش عالی می باشند.

دانشجویان متقاضی ادامه تحصیلات دانشگاهی در لهستان ملزم به ارسال فرم پذیرش تحصیلی تا آخرین

مهلت ارسال فرم درخواست به شرح ذیل می باشند:

- برای تحصیلات مقطع غیر دانشگاهی : ۱۵ آگوست
- برای تحصیلات مقطع دانشگاه : ۱۵ آگوست
- برای تحصیلات دکترای تکمیلی : ۱۵ ژوئن



ارزشیابی مدارک تحصیلی

نهادهای مرکزی

وزارت آموزش ملی (MEN) عهده دار مسوولیت ارزشیابی مدارک تحصیلی دانشجویان بومی

است. از جمله نهادهایی که به ارزشیابی مدارک تحصیلی دانشجویان غیربومی مبادرت می نمایند میتوان از

موارد ذیل نام برد:

- بخش : ENIC NARIC

این بخش مسئول رسمیت شناختن ورود به دانشگاه و تحصیلات تخصصی میباشد.

- ادارات پذیرش دانشگاهی

- ادارات پذیرش بین الملل

موافقتهای دوجانبه و چندجانبه

از جمله مهمترین قراردادهای چند جانبه که در برگیرنده رسمیت شناختن مدارک تحصیلی

دانشجویان خارجی است میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

- قرارداد پاریس (قرارداد به رسمیت شناختن مدارک تحصیلی کشورهای اروپا منعقد شده سال ۱۹۷۹)

- قرارداد پاراگوئه (قرارداد برسمیت شناختن مدارک معادل آموزشی و عناوین علمی دانشجویان

کشورهای سوسیالیستی

- قرارداد برسمیت شناختن تحصیلات ، مدارک و دیپلمهای دانشجویان مجار منعقد شده سال ۱۹۸۰

- قرارداد برسمیت شناختن تحصیلات ، مدارک و دیپلمهای دانشجویان شوروی سابق



- قرارداد برسمیت شناختن تحصیلات ، مدارک و دیپلمهای دانشجویان بلغار منعقدده سال ۱۹۷۷
- قرارداد برسمیت شناختن تحصیلات، مدارک و دیپلمهای دانشجویان یوگوسلاو منعقدده سال ۱۹۷۸
- قرارداد برسمیت شناختن تحصیلات، مدارک و دیپلمهای دانشجویان سوری منعقدده ۱۹۸۵
- قرارداد برسمیت شناختن تحصیلات، مدارک و دیپلمهای دانشجویان لیبیایی منعقدده سال ۱۹۸۷
- قرارداد برسمیت شناختن تحصیلات، مدارک علمی دانشجویان چک واسلاو منعقدده سال ۱۹۸۷
- قرارداد برسمیت شناختن تحصیلات، مدارک پیش دانشگاهی دانشجویان آلمانی منعقدده سال ۱۹۹۷
- قرارداد برسمیت شناختن تحصیلات، مدارک پیش دانشگاهی دانشجویان اتریشی منعقدده سال ۱۹۹۷

خدمات دانشجویی در سطح آموزش ملی

نهادهای مرکزی

از جمله مهمترین نهادهای ارائه کننده خدمات دانشجویی میتوان از موارد ذیل نام برد:

- اداره خدمات اجتماعی دانشجویان ، وزارت آموزش ملی
- که به ارائه خدمات اجتماعی و رقاهی به دانشجویان خارجی مبادرت می نماید.
- اداره امور دانشجویی ، وزارت آموزش ملی
- که به ارائه خدمات آکادمیک و خدمات مشاوره حرفه ای و شغلی و خدمات اجتماعی و رقاهی به دانشجویان بومی مبادرت می نماید.
- انجمن دانشجویی مستقل (کمیته ملی)
- انجمن دانشجویان لهستانی (شورای ملی)



مقاطع تحصیلی

مقطع کارشناسی

اولین مرحله مقطع دانشگاهی مقطع کارشناسی با عنوان LICENCJAT است که پس از گذراندن دوره سه سال و نیمه به فارغ التحصیلان اعطا می گردد .

مقطع کارشناسی ارشد

دومین مرحله آموزش دانشگاهی مقطع کارشناسی ارشد با عنوان MAGISTER می باشد.

آموزش کارشناسی ارشد مطابق با نوع و نظام آموزش، تقریباً ۴ تا ۶ سال بطول می انجامد. نیازها و ضروریات فراغت از تحصیل نه تنها نیاز به امتحانات و احراز صلاحیت دارد بلکه به آمادگی و دفاع موفقیت از پایان نامه نیز نیاز دارد.

بعضی تحصیلات در مورد تحصیلات پزشکی برای مثال، دوره هایی که ۶ سال به طول می انجامد و به امتحانات نهایی منتهی میگردند .

از سال ۱۹۹۹، نظام متحدالشکلی از دوره های کارشناسی ارشد که از طریق موسسات آموزش دانشگاهی ارائه شده اند با نظام متفاوت تری جایگزین گردیده اند.

دانشکده ها و اداراتی که نیاز به تعدادی از معلمان آکادمیک با مدرک دکتر نداشته اند نمی توانند دوره های مقطع کارشناسی ارشد را در رشته ویژه و تخصصی اشان ارائه نمایند بلکه ییلمهایی که شرایط و ضوابط فنی و حرفه ای را در بر می گیرند را ارائه می نمایند (یک دوره سه ساله که منتج به کسب عنوان LICENCJAT و متعاقب آن یک دوره ۳ ساله با مدرک کارشناسی ارشد می گردد).



مقطع دکتری

مدرک دکتری پس از ارائه و دفاع جامع از پایان نامه و قبولی در امتحانات مورد نیاز ارائه می گردد.

پایان نامه دکتری زمانیکه مقاطع مختلف چون تحصیلات کارشناسی ارشد برای مثال تحصیلات پزشکی، کارشناسی ارشد علوم عملی در مراکز آموزش عالی و موسسات، تمرین و کسب تحصیل در مراکز آموزش عالی هنرهای زیبا و موسسات هنری دیگر، آموزش تخصصی فیزیک، دندانپزشکی و داروسازان در بیمارستان، کلینیکها و آکادمیهای پزشکی و موسسات تحقیقاتی طی شوند ارائه می شود.

مقطع دکترای حرفه ای

دکترای حرفه ای به داوطلبانی ارائه میگردد که معمولاً دارای مدرک دکتری میباشند و بر حسب ارائه پایان نامه حرفه ای و دفاعیه عالی به داوطلبان ارائه می گردد.

پایان نامه حرفه ای باید ارائه کننده صلاحیت داوطلب برای گسترش و بسط شاخه تخصصی اش باشد و باید بطور کامل و یا بطور تخصصی منتشر شده باشد .

آموزش عالی غیر دانشگاهی

پذیرش تحصیلی

مدارک مورد نیاز

مراکز آموزش عالی فنی و فنی حرفه ای و مقطع غیر دانشگاهی تخصصی

مدرک متوسطه: PYPLOM TECHNICA

مدرک متوسطه: WIADECTWO UKOCZENIA LICCUM ZAWODOWEGO



مدرك متوسطه: MATARA

حداقل رتبه : رضایت بخش

مدارك جایگزین : وجود ندارد

امتحانات ورودی مورد نیاز

برای برخی از دوره ها ، امتحان ورودی وجود دارد. بعضی از موسسات نیز تستهای احراز صلاحیت یا

مصاحبه برای یا ارزیابی بعضی از دوره ها یشان را به عمل می آورند.

تحصیلات فوق به فارغ التحصیلان مدارس متوسطه عمومی که دارای گواهی نامه مدرسه فوق را دارا

می باشند ارائه میگردد. با این وجود فارغ التحصیلانی که از دیگر گواهی نامه های آموزش متوسطه

برخوردار باشند ثبت نام می گردد. از جمله دیگر شرایط پذیرش میتوان به آمادگی ذهنی و فیزیکی داوطلب

کار در حرفه و شغل مورد نظر اشاره نمود.

چالشهای اساسی دهه ۹۰

در دهه گذشته ، تغییرات سیاسی ، اجتماعی ، اقتصادی فراوانی در کشور لهستان صورت گرفت که

تغییرات زیادی را در بخش آموزش ، آموزش بزرگسالان k برجای گذاشت .

معرفی و عرضه بازار آزاد اقتصادی بر روی زندگی اجتماعی تغییرات فراوانی را داشته است در میان

موارد دیگر بیکاری که تاکنون از نقطه نظر فنی علت آن مشخص نیست یا موضوع رقابت در بازار کار به

مرصه ظهور در آمده اند .



این پدیده ها بوطور آشکاربرروی نظام آموزش عالی تأثیر گذاشته اند که هم اکنون با مشکلات و مسائل خطیر رودررومیباشد. کشورهایی که به نتایج و حصول اقتصادی چشمگیری دست یافته اند در حال سرمایه گذاری بر روی آموزش جامعه خود می باشند .

اطلاعات در برگیرنده منابع مالی که به آموزش وپرورش در لهستان اختصاص داده شده است ، نه تنها شکاف این کشوربا کشورهای توسعه یافته را مشخص می سازد بلکه شکست و ناکامی آینده این موضوع را نیز مشخص میسازد. گزارش توسعه اجتماعی(گزارش مربوط به توسعه اجتماعی در سال ۱۹۹۸ توسط اداره برنامه توسعه سازمان ملل وابتکار وزارت آموزش ملی تهیه شده است)،مسائل مربوط به اقتصاد، جمعیت شناسی، تغییرات اجتماعی و سیاسی که برمقطع آموزش انسانی اثرمیگذارد رادربرمیگرفت. گزارش فوق وضعیت اجتماعی وواقعی آموزش فردی لهستان رارائه نموده وبه دلایل واثرا این وضعیت اشاره می نماید. موانع مشخصی درمقطع آموزش فرد لهستان برعکس وبرخلاف کشورهای اروپایی است. شاخص ها درحال حاضر چند برابر کمترازمیانگین شاخصه های اروپایی میباشند . این روند بویژه درهنگام مقایسه اطلاعات مربوط به تعداد نفرات با یک مقطع آموزش دانشگاهی ملموس وتشخیص می باشند.

تعداد دانشجویان به نسبت هر ۱۰۰۰۰۰ نفرمقیم کشورهای اتحادیه اروپا تقریباً دو برابر لهستان می باشد. افراد دارای مدرک آموزش دانشگاهی تنها در حدود ۱۰ درصد از جامعه ا که شامل تعداد افراد دارای مدرک آموزش دانشگاهی در شهرهایی می باشد که چهار برابر بیشتر از افراد ساکن در دهکده ها می باشند را تشکیل میدهند .

به عبارت دیگر شاخص HDI توسعه انسانی که یک معیار ترکیبی از توسعه می باشد از طریق برنامه توسعه سازمان ملل معرفی گردیده ونشاندهنده وجودگرایش مثبت در اقتصاد لهستان، توسعه وبسط فاصله



میانگین زندگی و پیشرفت در مقطع آموزش میباشد. درسیاق عبارات این اطلاعات گزینش و انتخابی

و تغییرات در دست اقدام که شامل تغییر قانون اساسی میباشد، در قالب سوالات ذیل بوجود می آید :

چگونه یک دانشگاه قدیمی و سنتی با واقعیت حال حاضر که تغییرات به سرعت صورت می پذیرد

خود را تطبیق خواهند داد؟

آیا دانشگاه زمانیکه اعتبارش را به عنوان یک موسسه دولتی حفظ می نماید مرکز هسته طراحی

تجدد نوگرایی خواهد بود؟

دانشگاه باید چه وظایفی را به انجام رساند؟

دانشگاه در تقابل با تغییرات اجتماعی

در تحقیقی که توسط مرکز تحقیق و ابتکارات و نوآوری آموزشی در مورد OECD به عمل آمده

صریحاً اعلام شده است که آموزش دانشگاهی که توسط یک دانشگاه اداره و به اجرا در می آید در گرداب

منجلا ب افتاده است. تمام توجهات به روابط نزدیکتر دانشگاه و اقتصاد معطوف گشته است . موسسات

آموزش دانشگاهی به تغییر روش عملکرد شان در ارتباط با آمادگش و کارگران مبتکر و خلاق و همچنین به

مشاغل و حرفه های جدید یا دگرگونی تخصصی نیازمند می باشند. از این رو مشخص و واضح است که

آموزش دانشگاهی در حال حاضر دوره تصریح مجدد هویتش را طی میکند. مسئله و موضوع حساس

و سرنوشت ساز یافتن جوابی رای موضوع عملکردهایی است که باید از طریق یک دانشگاه جدید و معاصر

صورت پذیرند. از یک سو فرض بر این است که دانشگاه نباید محافظه کار باقی بماند بر عکس باید به

تغییرات فرهنگی و گرایشات اجتماعی واکنش نشان دهد .



آموزش دانشگاهی باید به نست به هرگونه تغییرات محیط اجتماعی اش حساس و آماده بحث و گفتگو با جامعه باشد و باید تغییرات بازار کار و هماهنگ و مرتبط باشد. و به طرز موثر به نیازهای آموزشی موجود واکنش نشان دهد و از سوی دیگر بیم و نگرانی از این وجود دارد که عملکرد دانشگاه در ارتباط با ماهیت، کیفیت، موقعیت و اعتبارش از طریق روند عملی و معقول مورد تهدیدی قرار نگرفته است. حامیان حفظ ساختارهای قانون اساسی دانشگاه خود گردان ، اتفاق نظر در آموزش و تحقیق برای ارائه آموزش و تحقیق علمی و تداوم سنت اروپایی انسانی به عنوان مهمترین شاخص آزاد و مستقل میباشند. مطابق اصل ارائه شده توسط جان هنری بیشترین عملکرد یک دانشگاه ، ارائه آموزش می باشد و توجه به لزوم روابط نزدیک بین تحقیق و کلاسهای آموزشی

دانشگاه معاصر و جدید ملزم به بر آوردن نیازهای بازار کار و تخصصی کردن می باشد.

در دانشگاه لهستان، برسر عقل و استعداد بحث و مشاجره وجود دارد این روند بر اثر تکامل و تحول دانشگاه از مقطع اجتماعی به مقطع خصوصی بوجود آمده است .

در یک دانشگاه سنتی، اهداف آموزشی با عقلانیت مرتبط میگردند در حالیکه در مقطع معاصر و جدید ، اهداف به آموزش حرفه ای و تخصصی معطوف میگردند. با وجود این مهم نیست که روند به کندی صورت می پذیرد در لهستان مابا تکام و تحول جداگانه ایی از یک دانشگاه به سوی مقطع بازار آزاد روبرو هستیم. این روند مطابق الگوی مقطع تجاری و خصوصی ، عملکرد مطابق و بر اساس ضوابط بازار تجاری و خصوصی سازماندهی شده است.

آموزش دانشگاهی خدمات آموزشی را مطابق با نیازهای مشتریان که دانشجو باشند ارائه می دهد. شمارش نیازهای دانشجویان منتج به این حقیقت میگردد که مهمترین وظیفه آموزش دانشگاهی، ارائه



کسب رقابت به مشتریان می باشد که بر روی پیشرفت اعتماد به نفس و مسئولیت افراد جوان لهستان در ارتباط با شروع آنها به کسب خودیادگیری و آموزش مادامالعمر تأکید شده است. از زمانی که اصلاحات آموزشی در دهه ۹۰ به اجراء آمد، بحث هایی در ارتباط با این موضوعات که مدارس فنی و حرفه ای جدید آیا باید شروع به فعالیت نمایند یا همان موسسات آموزش دانشگاهی موجود و قبلی به فعالیتهای آموزشی و روند آموزشی وسعت بخشند. این مسائل با بحث و مناظراتی که در حوزه عملکرد آموزش دانشگاهی وجود دارد مرتبط می باشند و بحثهای فوق در برگیرندع موضوعات ذیل می باشند :

آیا دانشگاه باید دانش عمومی و کلی در ارتباط با جهان، آموزش و تعلیم برای داشتن فکری خلاق، شناخت سرشت و خمیره تمایلات بهمراه شاخصه های دلخواه و مطلوب فردی را ارائه نماید یا علاوه بر مسائل فوق - دانش ویژه های را ارائه نماید که در آینده استخدامی مورد استفاده قرار میگیرد. برای اطمینان، عملکردهای فوق نباید بصورت تناوبی درک گردند بلکه باید عملکردها باید مشخص شوند که تغییر تأکید بر تخصص سازی موسسه آموزش دانشگاهی همراه با خطرات و مشکلات می باشند و شاید بهترین راه و شیوه برای تأمین آینده شغلی فارغ التحصیلی نباشد. با این وجود، قانون و مصوبه جدید دربرگیرنده آموزش دانشگاهی می باشد روند فوق را برای ایجاد موسسات آموزش دانشگاهی غیر دولتی ممکن ساخته است

در حال حاضر مطابق با مدارس غیر دولتی به ثبت رسیده وزارت آموزش مصوب ۱ اکتبر ۱۳۹۸، مرکز آموزش غیردولتی در لهستان وجود دارد که ۲۶ مرکز آموزشی حق ارائه مدرک کارشناسی ارشد را دارا می باشند. باقی مدارس مدارک لیسانس یا مهندسی فنی و حرفه ای را ارائه می نمایند. طی چند سال اخیر، در مقطع آموزش دانشگاهی لهستان، پدیده های جدید و مهمی به وقع پیوسته اند :



- افزایش چشمگیر تعداد دانشجویان

در ده سال گذشته تعداد دانشجویان سه برابر شده است بعد از سال ۱۹۸۹ تصمیم گیری در مورد تعداد پذیرش افراد جوان مورد پذیرش موسسات آموزش دانشگاهی قرار گرفت علت افزایش سریع دانشجویان در سالهای اخیر افزایش جمعیت و افزایش درصد زیادی از فارغ التحصیلان دبیرستان می باشد که تمایل به ادامه تحصیل در آموزش دانشگاهی دارند .

علت و دلیل مسئله فوق ، افزایش و ترقی ارمانهای آموزشی جوانان است که به تدریج و اندک اندک متوجه ارتباط بین آموزش اکتسابی و فرصتهای شغلی و در همان زمان متوجه موقعیت اجتماعی عالی نیز می شوند. علت فوق دلالت بر این دارد که عمدتاً در لهستان ، افرادی که دارای مدرک آموزش دانشگاهی می باشند با مشکل پیدا کردن شغل مواجه نیستند آمار افراد بیکار در میان ان گروه اجتماعی ۳/۵٪ می باشد.

- تمایز در نظام آموزش دانشگاهی

بسیاری از موسسات آموزش دانشگاهی ، با وجود حق آموزش در مقاطع مختلف ، اخیراً آغاز به فعالیت نموده اند و دانشگاه ها رشته های آموزشی خود را افزایش داده و پیشنهاد ارائه تحصیلات نیمه وقت در پایان هفته، دوره های لیسانس ، تحصیلات تکمیلی ، کارشناسی ارشد ، تحصیلات دوره دکتری و کارشناسی را مطرح نموده اند.

- تغییراتی در اداره موسسات آموزش دانشگاهی

پس از دوره طولانی تمرکز گرایی ، تغییراتی در راستای تمکز زدایی ، بی علاقهگی به امور سیاسی و خودگردانی دانشگاه بوقوع پیوست .



- فرایندهای یکپارچه در اروپا

پیشرفتی در همکاریهای دو جانبه صورت گرفته که قرار دادهای علمی، بکارگیری تحصیل کرده و تبادل دانشجو، فعالیت های دو جانبه و تحقق طرحهای تحقیقی بین المللی و غیره را آشکار می سازد.

- پیشرفت در خصوصی سازی

افراد مجبور به پرداخت و تحمل هزینه های فراوان تحصیلی می باشند. این روند بواسطه روش و شیوه ابداع و توسعه خصوصی سازی مراکز صورت گرفته است که دامنه ارائه خدمات آموزشی را به همارہ داشته و کاملاً مطابق با نیازهای بازار کار می باشد.

در حال حاضر ۱۵۵ دانشجویان در این مراکز ه تحصیل مشغول هستند مراکز آموزش عالی خصوصی بطور مؤثر شکافهای متعددی و خلاءهای طرحهای کشور را پر کرده است.

این شکافها در شهرهای کوچکی که تقاضای آنها برای کس خدمات آموزشی زیاد می باشد ظاهر می گردد. ه این ترتیب موسسات شانس عملی افزای و ترقی قابلیت استفاده از آموزش دانشگاهی را بوجود می آورند. خصوصی سازی آموزش در مراکز آموزش عالی دولتی نیز صورت گرفته است که نظام تحصیلات نیمه وقت آخرفته باپرداخت شهریه، عموماً در این مراکز ارائه شده و دانشجویان تنها از طبقه کارگر نمیباشند. درصد شرکت دانشجویان در مراکز آموزش دانشگاهی دولتی با پرداخت شهریه های آموزشی ۵۰ درصد افزایش داشته است که در نتیجه کاهش مشارکت خانواده های فقیر را در آموزش دانشگاهی به همراه داشته است

- تغییراتی در ساختار گروهی از دانشجویان



افزایش چشمگیری در تعداد دانشجویان پذیرفته شده از میان گروه هایی که مدرک کافی و مناسبی را ارائه ننموده اند و از میان زنان و دیگر داوطلبان که از میان طبقه ای بی سواد و تحصیل نکرده می باشند وجود داشته است. عامل و شاخص سکونت نشان می دهد که اکثر افراد جوان متعلق به شهرهای بزرگ و متعلق به خانواده های ثروتمند می باشند .

بنابر این بطور کلی نظام آموزش دانشگاهی از شاخص نخبه گرایی تشکیل یافته است .

نمای کلی دانشجویان بواسطه تجزیه و تحلیل انگیزه اشان که باعث انتخاب رشته های تحصیلی اشان می گردد ترسیم میگردد . این روزها اغلب دانشجویان با تحصیلات به عنوان یک ارزش درونی و پنهانی که نشاندهنده تمایل به پیشرفت و گسترش علائق و شخصیت گرایی می باشد برخورد می نمایند. آمار و اطلاعات درصد زیادی از افراد جوانی را که تصمیم به ورود ه دانشگاه از ورود دیگران جلوگیری به عمل آورد را نشان می دهد و همچنین راه حلهایی زندگی سخت را که علتش انتخاب تحصیلاتی است که سهل تر و جذاب تر به نظر می رسد را نشان میدهند . برای دانشجویان فوق ، دانشگاه مکان فرار از خدمت سربازی و یا شیوه ای برای اجتناب از بیکاری می باشد. بنابراین می توان اظهار داشت که برای بعضی از گروه های دانشجویان ، دانشگاه یک یک مهلت قانونی مشخصی است که آمال و تصمیمات دانشجویان را در زندگی واقعی به تعویق می اندازد.

رای این گروه از افراد جوان تحصیلات شکلی از انسجام اجتماعی است که تنها نوعی ار جانشین سازی می باشد. افراد جوان دانشگاه را انتخاب می کنند چرا که آنها متوجه هیچگونه فرصتی از مشارکت در اشکای مختلف اجتماعی و زندگی حرفه ای و تخصصی نمی باشند. پدیده اعتقاد به بی نظمی و هرج و مرج



نیز مشاهده شده است. اساساً این پدیده به عنوان مشکلی برای تصمیم‌گیری در مورد انتخاب رشته‌های تحصیلی در دانشگاه تعریف شده است.

بطور کلی مشکلات ناشی از مشکلات خطیر درک وضعیت و تشخیص موقعیت می‌کردند. چنین تصمیم‌گیری خیلی به ندرت از روی فکر صورت می‌گیرد و غالباً در لحظه آخر بطور تصادفی تصمیم‌گیری می‌شود. دانشگاه‌ها حال حاضر شکیلی و منسجم نیستند اختلاف که همان تفکیک‌سازی می‌اشد، بویژه در حوزه رشته‌های تحصیلی مختلفی قابل مشاهده است که می‌تواند به دو بخش ساده و مشکل‌تسیم‌بندی نمود. دوره‌های سخت‌دانش معین را ارائه می‌نمایند و امکان بیشتری را برای یافتن شغل مناسب پس از فارغ‌التحصیلی بوجود می‌آورند.

دوره‌ها آسان و سهل‌دانش عمومی و کلی را افزایش می‌دهند که نه تنها تثبیت وضعیت موجود را تضمین نمی‌نماید بلکه تضمین‌کننده وضعیت اجتماعی مناسب در آینده نمی‌باشند.

جوانانی که در سنین بالاتر شروع به تحصیل می‌نمایند، بطور هم‌زمان نمی‌توانند به کار و تحصیل بپردازند از این پدیده می‌توان به عنوان «عوارض و علائم حاد داوطلبان جدید» نام برد. در دوره تکامل و تحول متمایز دانشگاه به سوی مقطع کار عملی عملکردهایی که نیازها و انتظارات داوطلبان از خدمت دانشگاهی را نشانه می‌رود ضروری می‌باشد.

یافتن طرازی بین تخصصی کردن و دانش‌جامع در آموزش دانشگاهی جوابی برای نیازهای بازار کار و دانشجویان خواهد بود.



آموزش معلمان

معلمین باید دارای مدرک آموزش دانشگاهی باشند. نوع آموزش مورد نیاز مطابق با مقطع آموزشی

ذیل می باشد :

معلمین آموزش ابتدایی

معلمین مقطع ابتدایی باید آموزش عالی نوع دانشگاهی را به اتمام رسانند. (سه تا پنج سال آموزش)

در پایان دوره به معلمین عناوین LICENCJAT یا MAGISTER اعطا می شود.

علاوه بر این معلمین می توانند آموزش عالی غیر دانشگاهی را طی یک دوره سه ساله به اتمام رسانده

باشد که در پایان به آنها دیپلم اعطا می گردد.

آموزش در کالجهای آموزش عالی معلم و دانشگاهها ارائه میگردد. فارغ التحصیلان باید یک دوره

اضافی آموزش ۳۰۰ ساعته را قبل یا بعد از کسب مدرک کارشناسی ارشد بگذرانند.

همچنین در کالجهای سه ساله آموزش می بینند. این شکل از آموزش بویژه برای معلمین زبان خارجی

عمومی میباشد .

آموزش معلمین متوسطه

آموزش در مراکز آموزش عالی ارائه میگردد. فارغ التحصیلان به استثنای ، فارغ التحصیلان کالجهای

آموزش معلم ، مجبور به گذراندن یک دوره آموزشی فوق برنامه ۳۰ ساعته قبل یا بعد از کسب مدرک

کارشناسی ارشد میباشند.



آموزش معلمان مقدماتی متوسطه

در پایان دوره مدرک LICENCJAT یا MAGISTER به معلمان اعطا می شود.

آموزش معلمان تکمیلی متوسطه

در پایان دوره مدرک کارشناسی ارشد به معلمان اعطا می گردد.

اتمام آموزش تربیتی نیز در تمامی مقاطع آموزشی مورد نیاز میباشد. چارت معلمان جدید که در ۱۸

فوریه ۲۰۰۰ به تصویب رسیده است چهار طبقه را در حرفه معلمی و آموزش معرفی و ارائه می نماید:

- معلمان کار آموز

- معلمان قرار دادی

- معلمان استخدامی

- معلمان رسمی

معلمان رسمی با سابقه برجسته عالی نیز ممکن است به عنوان افتخاری استاد نائل گردند.

آموزش اساتید دانشگاهی

معلمان آکادمیک از میان فارغ التحصیلان مراکز آموزشی عالی که دارای مدرک کارشناسی ارشد

می باشند و دوره های آموزش ویژه را در استادیاری گذرانده اند ، انتخاب میشوند.



آموزش از راه دور

شبکه عالی توسعه یافته از دوره های شبانه و مکاتبه ای برای کسانی که معمولاً درگیر تولید و کار می باشند در نظر گرفته شده است. داوطلبان چنین دوره هایی باید نه تنها امتحان ورودی شرکت نمایند بلکه باید مدرکی دال بر دوره گذرانده شده در محل کارشان را ارائه نمایند.

بعضی دانشگاهها، ادارت آموزش پیوسته ای را دارند که دانشگاههای آزاد نامیده می شوند و آموزش اصلی و کلی آموزش دانشگاهی را ارائه میدهند. کسب دیپلم به اعطای اعتبارت در رشته های مورد نظر و ارائه گزارش علمی بستگی دارد. تعداد معین و مشخصی از موسسات آموزش عالی کلاسهای شبانه را در کارخانه ها و مراکز صنعتی که همانند تحصیلات مقطع تمام وقت میباشد را دایر نموده اند.

برنامه های رادیو تلویزیون لهستان در سطوح و مقاطع مختلف به دانشجویان، دانش آموزان و معلمان دبستان تا دانشگاه برنامه آموزشی تدارک دیده اند. این برنامه ها به منظور آموزش معلمان و آشنایی آنها با روشهای آموزشی نوین تهیه و تدوین شده است.

همکاریهای آموزشی

همکاریهای بین المللی

برنامه های تبادلانی چند جانبه و دو جانبه آموزش عالی

• برنامه تبادلانی: WRASMAS

• برنامه تبادلانی: TEMPUS



نهادهای مرکزی

از جمله بخشهای ملی ترتیب دهنده تبادلات و همکاریهای بین المللی در حوزه آموزش عالی میتوان از اداره برسمیت شناختن آکادمیک و تبادلات بین المللی ، وزارت آموزش عالی نام برد.

اصول و اهداف آموزشی

ابعاد عمومی (general dimensions)

کنفرانس ملی «آموزش همگانی» در جهت بررسی نیازهای آموزشی اساسی در زمان گذار اروپای مرکزی و شرقی تشکیل یافت. وضعیت استان در ۹ و ۱۱ سپتامبر سال ۱۹۹۳ در شهر برزگ وارساو (warsaw) تعیین گردید. شرکت کنندگان در کنفرانس سال ۹۳ پذیرفتند که چهارچوب فعالیت در زمینه نیازهای اولیه آموزشی که در کنفرانس جامتین (Jomtien) در سال ۹۰ تعیین گردیده مکمل بیانیه جهانی «آموزش برای همه» می باشد. و خطوط مشی مفید و مهم در جهت توسعه و گسترش همکاری بین کشورهای اروپای مرکزی و شرقی در این برنامه لحاظ شده است. همچنین بیان گردید که بدلیل شرایط خاصی که در این منطقه از اروپا وجود دارد سازمانهای مختلف (یونسکو و یونسف و UNDP و بانک جهانی به عنوان ۴ بانی اصلی کنفرانس Jomtien به همراه اتحادیه اروپا OECD و جامعه اروپایی نقش مهمی در حمایت از اصلاحات و پیشرفتهای سیستم آموزشی ایفا می نمایند. همچنین سازمانهای مذکور در گسترش و توسعه چهارچوب همکاریها و تبادل اطلاعات و تجربیات نیز نقش حائز اهمیتی را دارا می باشند. انتظار می رود مؤسسات مراکز و برنامه های خاصی که بوسیله سازمانهای فوق اداره و اجرا می گردند در نوسازی و بهبود وضعیت آموزشی در این بخش از جهان نقش عمده ای ایفا نمایند. باتوجه به بیانیه



جهانی آموزش برای همه «(یا آموزش همگانی) هدف اصلی این است که هر فرد (چه کودک چه جوان و چه بزرگسال) بتواند از فرصت‌های آموزشی موجود بهره برده و نیازهای اولیه آموزشی خویش را برطرف نماید و تحت آموزشی با کیفیت بالا و منطبق با نیازهای قرن بیست و یکم قرار گیرد. تلاش‌ها و کوشش‌های درازمدت در جهت رسیدن به یک چنین هدفی تنها زمانی به ثمر خواهد رسید که اهداف حد وسط (میانه) (جزئی) تعیین گردیده و واحدی این برنامه‌ها تحت بررسی و سنجش قرار گیرد. با توجه به این مطلب که نیازهای اولیه آموزشی افراد پیچیده و گونه‌گون است راهکارها و فعالیت‌های چند صورتی (گوناگونی) نیز برای رفع این نیازها باید در پیش گرفته شود. مسئولین آموزشی باید همکاران مختلفی داشته باشند منظور این است که این مسئولین باید با والدین جوامع محلی مؤسسات خصوصی و سایل ارتباط جمعی آژانس‌های غیر دولتی و انجمن‌ها همکاری فعال داشته باشند. پیشرفت نهایی در زمینه رفع نیازهای اساسی آموزشی به نحوه فعالیت داخلی هر کشور بستگی دارد. همکاری و کمک در سطح بین‌المللی و منطقه‌ای فعالیت‌های مختلف را تسهیل می‌نماید اما دولت‌ها و جوامع محلی همراه والدین دانش‌آموزان نقش اصلی را در تغییر و تحولات و پیشرفت‌ها ایفا می‌نمایند.

شرکت کنندگان کنفرانس وارساو (Warsaw) پیشنهادات و رویکردهای مورد توافق در کنفرانس

Jomtien را به عنوان راهکارهای اصلی در سطح ملی پذیرفتند.

موارد زیر باید مورد توجه قرار گیرد :

تعیین و تفسیر نیازها توسط جو سیاسی مقتضی کاربر روی سنجش راه کارها و سیاست‌ها توسعه و بهبود

مهارت‌های ساماندهی و آنالیزی لازم برای اصلاح آموزش و پرورش و این همکاری‌ها و مشارکت‌های جدید.



از جمله مهمترین اصول و اهداف آموزشی که طی کنفرانس ورشو برای انجام صحیح آن در اروپای

شرقی و مرکزی تاکید گردید می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- بهبود ارزشهای انسانی و دموکراتیک
- ابعاد توسعه یافته آموزش و پرورش ملی و توجه به نیازهای کودکان
- افزایش - آموزش اکولوژیکی و آگاهی در زمینه مدیریت و حفاظت از محیط زیست .
- توجه و تمرکز بیشتر در زمینه آموزش مقوله های اقتصادی و حرفه ای جهت بهبود فرصتهای شغلی و مبارزه بایکاری .

• طرحهای پیشگیری از بی سوادی عملکردی بزرگسالان (function adultiviteray)

- حمایت از آموزش کودکانی که نیازهای خاص دارند.
- توسعه و گسترش ساختارها و برنامه های مختلف آموزش بزرگسالان با تاکید بیشتر بر باز آموزی

معلمان و آموزش ضمن خدمت ایشان

توافقات و پیشنهادات ارائه شده در کنفرانس وارسا و از فرصتهای بسیار مهم و حیاتی در زمینه هدف

اصلاح سیستم آموزش و پرورش لهستان تشکیل یافته است . مرحله اول اصلاحات که مربوط به ساختار

و برنامه آموزشی مدرسه می شود از اول سپتامبر ۱۹۹۹ آغاز گردید.

اولویتهای آموزشی

- تمرکز بر روی گروههای هدف Target groups



مناطق روستایی و شهرهایی کوچک که ساکنین شان خانواده‌های فقیر هستند از نظر آموزشی در وضعیت نامساعدی بسر می‌برند شاخصهای انتخابی زیر نشان می‌دهد که نیازهای آموزشی این مناطق بسیار زیاد است. همچنین بوضوح می‌توان شرایط حاکم بر زمان تجدید سیستم آموزشی در این مناطق را تصور نمود:

۳۵٪ از بزرگسالان مناطق شهری دبیرستان رابه پایان رسانده‌اند در حالی که امم گزارش شده برای مناطق روستایی کمتر از ۱۵٪ است

۱۰٪ جمعیت ساکن شهرها بزرگ و شهرها کوچک تحصیلات عالی دارند شاخص مناطق روستایی کمتر از ۲٪ است

در حدود ۳ جمعیت روستایی تا سن ۲۴ سال بیکار هستند.

در حدود ۵۲٪ روستائیان لهستانی دوره ابتدایی را کامل گذارنده‌اند

در مناطق روستایی نرخ بیکاری بسیار بالاست و جمعاً به ۱,۵ میلیون نفر می‌رسد.

۲۵٪ کودکان در مناطق روستایی زندگی می‌کنند در حالیکه سهم مدارس ابتدایی از ۷۵٪ فراتر

نمی‌رود (۱۰٪ از این مدارس شعبه‌ای هستند که حداکثر ۳۰ دانش‌آموز ظرفیت دارند)

وزیر آموزش و پرورش ملی به همراه وزیر کشاورزی و علوم غذایی تلاشهایی را باهدف افزایش سطح سواد در مناطق روستایی انجام داده‌اند.

بعد از توافقات اولیه‌ای که بین دو وزیر بصورت گرفت پروژه‌ای بصورت مشترک در جهت توسعه آموزش

در روستاها اجرا گردید ارایه‌ی برنامه ملی توسعه آموزش در مناطق روستایی لهستان در ۲۷ ژانویه

سال ۱۹۹۹ در نشست شورای مشاورین (باهدف اصلاح آموزش و پرورش ملی) صورت گرفت.



شرایط خیلی خاص آموزش و پرورش در روستاها و مناطق روستایی راهکارهای ویژه‌ای برای حل این مشکل می‌طلبد کار خیلی وسیعی در حال انجام است و برنامه‌های عملکردی مفصلی در زمینه مالی قانونی و ساماندهی ارایه گردیده است انتظار می‌رود پروژه وزیران وضعیت آموزشی مناطق روستایی را بهبود بخشد. توجه ویژه‌ای نیز به ارایه کمک وسیع به شکل دادن بورس تحصیلی به کودکان و جوانان روستایی معطوف شده است. همچنین به دسترسی بیشتر دانش‌آموزان به اعتبارات و وامها و در نهایت بهبود آموزش و تدریس معلمان این مناطق نیز توجه گردیده است. دولت چشم انتظار کمک و حمایت فعال از طرف محیطهای معلمی و نیز سازمانهای اجتماعی در جهت بالا بردن سطح آموزش و پرورش روستایی می‌باشد. از جمله این سازمانها می‌توان دانشگاهها جمعیتهای زنان خانه دار و سازمانهای جوانان نام برد.

اصلاحات آموزشی که در زمینه ساختار مدارس و برنامه‌ها آموزشی صورت گرفت سبب گردید تعداد جوانان روستایی که دبیرستان رابه اتمام می‌رسانند افزایش یافته و ایشان بتوانند تحصیلات عالی نیز کرده و از فرصتهای آموزشی گوناگون بهره‌برند. برای آنکه جمعیت روستایی بطور مناسبی آموزش دیده و بطور حرفه‌ای مهارت کسب نماید و بتواند علایق و روشهای شخصی خود را توسعه دهد باید امکانات وسیع آموزشی در این مناطق فراهم آید.

دستاوردهای آموزشی

از جمله مهمترین دستاوردهای آموزشی کشور لهستان میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

- افزایش ممتد نرخ ثبت نام ناخالص کودکان به ویژه در مراکز آموزش ابتدایی
- ارتقاء کیفی سطوح مختلف تحصیلی



- کاهش نرخ افت تحصیلی و میزان تجدیدی
- کاهش نرخ بیسوادی به ویژه در میان کودکان
- حضور گسترده کودکان در مراکز آموزش پیش دبستانی

معضلات آموزشی

از جمله عمده ترین معضلات آموزشی کشور لهستان میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

- عدم تناسب بین پیشرفت تحصیلی مناطق شهری در مقایسه با مناطق روستایی
- کاهش بودجه عمومی آموزش
- عدم توانایی دولتهای خود مختار محلی در جبران کاهش سرمایه و بودجه ایالتی
- عدم دسترسی کلیه مدارس کشور به ابزارهای آموزشی و وسایل آزمایشگاهی

اصلاحات اساسی

تغییر در سیستم سیاسی با تغییر و تحولات اقتصادی و اجتماعی همراه است که این تغییرات از سال

۱۹۸۹ به وقوع پیوسته است و سبب گردیده عقب ماندگی فرهنگی رخ دهد. عدم تناسب بین شرایط و

استانداردهای زندگی مردم در مناطق روستایی و مناطق شهری بزرگ کاملاً مشهور است. ۱۴/۷ میلیون

نفر در مناطق روستایی ساکن هستند (یعنی ۳۸٪ از کل جمعیت لهستان) غیر از این افراد در حدود ۱۱۵۶۰

لهستانی نیز (۲۹/۹٪ کل جمعیت) زمین یا مزرعه‌ای با وسعت بیش از ۱/۱ ha دارند.



خانواده‌های ۵ نفره و بیشتر در حدود ۱۲/۲٪ از کل جمعیت شهری راتشکیل می‌دهند در صورتی که این میزان در مناطق روستایی به ۹۲/۷٪ می‌رسد. در خانه کشاورزان بطور متوسط بیش از ۴ نفر زندگی می‌کنند نسبت کودکان بالای ۱۴ سال نیز در این مناطق روستایی بسیار بالاست و بطور متوسط ۱/۲۴٪ گزارش شده است.

همین شاخص برای شهرهای بزرگ ۱۹/۸٪ است. ۴/۳ میلیون نفر در بخش کشاورزی مشغول بکارند که ۲۸٪ کل کارمندان راتشکیل می‌دهد (۲۳ نفر از هر ۱۰۰ نفر)

در کشورهای عضو اتحادیه اروپا کارکنان بخش کشاورزی بطور متوسط از ۵٪ فراتر نمی‌رود. غیر از ۸/۲ میلیون نفری که زارع شخصی دارند ۷۷/۸٪ از افراد نیز بر روی مزارع دیگران کار می‌کنند که این مزارع وسعتی بیش از ۱۰ هکتار ندارد.

- مدرسه به عنوان یک مرکز توسعه محلی چند منظوره

برای پیشرفت فرهنگی و اجتماعی در روستاهای لهستان توسعه آموزشی مناطق روستایی امری اجتناب‌ناپذیر است. با توجه به این مطلب توسعه فعالیت‌های مدارس و مؤسسات محلی اهمیت حیاتی پیدامی‌کند. سرمایه‌گذاری‌های پیشنهادی از قبیل بودجه آموزشی مناطق روستایی (rural education bonus) بسیار مؤثر و کمک‌کننده است. نرخ رشد در بخش کشاورزی و غذایی تا حد زیادی به کیفیت بالاتر آموزش و سرویس‌های اجتماعی و همچنین بهبود بازاری و فراساختاری روستاها بستگی دارد. شاید در این صورت استانداردهای زندگی در روستاها بهبود یابد. تعداد زیادی از کارکنان بخش کشاورزی برای ادامه تحصیل در محیط‌های روستایی فراخوانده شدند. پیشرفت چرخه‌ای و کسب مهارت‌های جدید ممکن است



سبب شود فرد از یک شغل دیگر روی آورد و بدین ترتیب فرصتهای شغلی زیادی پدید خواهد آمد (بعنوان

مثال با سرویس دهی و خدمات به کشاورزی و جوامع روستایی محلی)

بنابراین لازم است از پتانسیلهای موجود مدارس محلی در جهت کسب مهارتهای ابزاری فردی

و سازمانی بهره برد.

- پررنگ نمودن نقش مهدکودکهای روستایی در ایجاد فرصتهای آموزشی برابر

توجه ویژه‌ای به نگهداری در اوایل کودکی و نیز توسعه فعالیتها با هدف ایجاد فرصتهای آموزشی

یکسان برای کودکان روستایی مبذول خواهد شد.

شبکه مهدکودکهای روستایی عمدتاً از مؤسسات ۱ یا ۲ رتبه‌ای و کلاسهای پیش از مدرسه مدارس

ابتدایی تشکیل یافته است.

در حدود ۵۰٪ از کودکانی که از آموزش پیش از مدرسه در روستاها بهره می‌برند (در مقایسه با ۸٪ در مناطق

شهری) در کلاس صفر (zero class) (که یک دوره آماده‌سازی یکساله جهت فراگیری مهارتهای خواندن

و ریاضیات پایه است) مدارس ابتدایی شرکت می‌کنند.

بازگشایی مهدکودکهای شهری و روستایی تا حد زیادی به وضعیت اقتصادی بخشهای استانی

(gmuny) بستگی دارد. در بخشهای روستایی که وضعیت مالی خوبی ندارند.

هیچ بودجه‌ای به راه اندازی مهدکودکها اختصاص داده نمی‌شود و والدین شهریه‌های بیشتری

گرفته می‌شود و زمانی را که کودکان در این مهدکودکها سپری می‌کنند کاهش می‌دهند و یا براحتی

آنها را می‌پذیرند. این مشکلات بر طرف خواهد شد اگر:



به بخشهای فقیرتر بودجه بیشتری جهت راه اندازی مهدکودکها تعلق گیرد و راههای سازماندهی شده جدیدی بکار گرفته شود تا آموزش پیش از دبستان بصورت امری متداول و جهانی در مناطق روستایی پذیرفته شود.

در نتیجه اصلاحات اخیر که در قوانین سیستم آموزشی رخ داد مسئولیت شبکه مهدکودکی بر عهده شوراهای بخشها گذاشته شده است. این موضوع اهمیت زیادی دارد زیرا با تصمیم گیریهای محلی عملکرد مهدکودکها ممکن بود متوقف گردد و مؤسسات بسته شوند.

مسئولیت بخشها در اداره مهدکودکها دچار تغییر خواهد شد - مسئولین محلی باید شرایطی را مهیا کنند که تمامی کودکان روستایی از آموزش پیش از مدرسه برخوردار گردند.

اصلاحات پیشین و حال حاضر

بدنبال سقوط رژیم کمونیست در سال ۱۹۸۹ تغییر و تحولات سیستمی در زمینه اقتصاد و سیاست به وقوع پیوست. امروزه بخش خدمات اجتماعی از قبیل آموزش و پرورش خدمات درمانی و سلامتی و بیمه دچار تغییر و تحولات عمیق گردیده اند. اصلاحات سیستم دولتی منجر به اصلاح سیستم آموزش و پرورش نیز می گردد. نقایصی که در سیستم آموزشی موجود و وجود دارد از اوایل قرن بیستم شروع شده است این نقایص از طریق اصلاحات گسترده ای که در کشورهای پیشرفته بویژه در اروپا رخ داد برطرف گردید. خصوصیات اصلی این سیستم آموزشی قدیمی عبارت است از:

- ارجحیت اطلاعات بر مهارتها
- آموزش از طریق حوزه های دانشگاهی
- نقش آموزشی کمرنگ مدارس و فقدان مشارکت والدین دانش آموزان



- آموزش حرفه‌ای طولانی مدت و در سطح تخصصی پائین
 - ارجحیت آموزش جمعی بر آموزش فردی
- مهمترین عللی که به نیاز به یک اصلاح جامع در کل سیستم آموزشی منجر گردید به شرح ذیل است:
- عدم توانایی سیستم آموزشی حاضر در وفق دادن دانش‌آموزان با سرعت تغییر و تحولات اقتصادی فرهنگی و اجتماعی
 - حالت بحرانی نقش آموزشی مدرسه که ناشی از اهمیت دادن فوق العاده به انتقال اطلاعات و در عوض کم اهمیت شمردن بالابردن مهارت‌ها و شکل‌گیری شخصیت دانش‌آموزان می‌باشد.
 - فقدان امکانات آموزشی برابر برای کلیه دانش‌آموزان در تمام سطوح و پائین بودن درصد جوانانی که دبیرستان و دوره‌های آموزش عالی را بطور کامل به پایان رسانده‌اند.
 - نیاز به وفق دادن سیستم آموزشی با اهداف اصلاحات ساختاری و سیستمی دولت نیاز به وفق دادن آموزش‌های حرفه‌ای با نیازهای در حال تغییر اقتصاد بازار نیاز به ایجاد ارتباطات نزدیک‌ترین مدرسه و خانواده و همچنین بین مدرسه و جامعه محلی در گذشته هیچگاه وضعیتی پیش نیامده بود که منجر به انجام اصلاحات جامع گردد چنین وضعیتی در اثر تلاقی عوامل زیر پدید آمد:
 - نیاز روزافزون به حل چالش‌های مربوط به ورود لهستان به اتحادیه اروپایی
 - لزوم ایجاد تغییرات در نتیجه اصلاحات سیستمی دولت
 - نزول حدسی در جمعیت افراد بین ۶ تا ۷ سال که در سال ۲۰۰۲-۲۰۰۱ به پائین‌ترین سطح خود خواهد رسید.



این سه عامل اصلی باعث شدند اصلاحات آموزشی فوراً انجام گردد. زمان نهائی شروع این اصلاحات

نیز آغاز سال تحصیلی ۱۹۹۹/۲۰۰۰ تعیین گردید.

از جمله مهمترین مواردی که جهت اعمال اصلاحات اساسی در این موارد در دستور کار دولت و

وزارت آموزش قرار گرفته است میتوان از موارد ذیل نام برد:

• تغییر ساختار سیستم آموزشی از مهد کودک تا دوره دکتری از قبیل اجرا و معرفی یک سیستم مدرسه‌ای

جدید

• تغییر روشهای مدیریتی و نظارتی آموزش و پرورش جهت هماهنگ سازی این روشها با سیستم دولتی

جدید

• اصلاح برنامه آموزشی که شامل معرفی یک چهارچوب برنامه آموزشی و نیز تغییر در سازماندهی

و روشهای تدریس می باشد.

• پایه ریزی و تهیه سیستم و دستورالعملهایی برای ارزیابی و آزمون مستقل از مدرسه

• تعیین وضعیت اقتصادی منابع و روشهای مربوط به مسائل جاری مدارس

• تعیین نیازهای کیفی معلمان که با مسیرهای پیشرفت (ترقیع) و سیستم پاداش دهی در سطح بالا

ارتباط دارد.

چنین اصلاح جامع و وسیع در سیستم آموزشی لهستان باید به منجر به نتایج زیر گردد:

• شرکت بیشتر در دبیرستانها و نیز افزایش تعداد افرادی که در بخش آموزش پس از دبیرستان (عالی) ثبت

نام می نمایند.

• ایجاد فرصتهای بیشتر و گسترده برای کلیه افراد در بهره گیری از کلیه سطوح آموزشی



- ایجاد توازن بین انتقال اطلاعات و بالابردن سطح مهارت‌ها و همچنین توجه بیشتر به پیشرفت و بهبود

خصوصیات فردی

- خودمختاری بیشتر مدارس
- بهبود کیفیت تدریس معلمان از طریق مسیرهای ارزیابی و دادن کارانه (دادن دستمزد متفاوت)
- بهبود وضعیت اقتصادی آموزش و پرورش از طریق اختصاص بودجه بیشتر و درآمدهای خودمدارس
- ایجاد ارتباط بین مدرسه و خانواده و نیز جامعه محلی

اصلاحات آموزشی دهه ۹۰

از جمله مهمترین اصلاحات آموزشی دهه ۹۰ میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

- معطوف داشتن توجه بر فلسفه آموزش (حرکت از خود گرایی سازگار با افکار انتقادی و سازنده و ارزشیابی مجدد مواد آموزشی با تأکید بر عبور از ارزشها و نظرات دانش آموزان)
- ایجاد قاعده مندی در ساختار داخلی سیستم آموزش ملی
- اصلاح متدهای تدریس با تأکید مخصوص بر اجرای متدهای تدریس فعال و مرکزی شدن تحقیقات برای حمایت از آموزش از طریق تربیت شخصی و درونی دانش آموزان، سوای انتقال آموزشهای تئوریک
- توسعه ابزارهای کمک درسی در مراکز آموزشی (شامل استفاده از ابزارهای صوتی و تصویری)
- افزایش کارایی آموزش (توسعه برنامه های آموزش همگانی بدون توجه به بافت محلی و سایر تفاوت‌های

بومی و فردی

- توسعه برنامه های آموزشی در مناطق روستایی



مدیریت آموزشی

نهادهای مرکزی

از جمله مهمترین نهادهای مرکزی حوزه آموزش میتوان از موارد ذیل نام برد:

- وزارت آموزش
- شورای اصلی آموزش دانشگاهی
- که بخش نظارتی آن عهده دار مسوولیت همکاری و تشریک مساعی با وزیر آموزش ملی و بخشهای دیگر در تحقق وظایف در برگیرنده آموزش دانشگاهی است.
- انجمن روسای دانشگاههای لهستان

مدیریت آموزش عالی

نهادهای مرکزی

نظام آموزش دانشگاهی از طریق وزارت آموزش ملی فعالیتهای مراکز آموزش عالی هماهنگ ساخته و بر این فعالیتهای نظارت مینماید.

شورای عمومی عالی آموزش دانشگاهی، بخش منتخب تمامی مراکز آموزش عالی، از طریق قانون اساسی و حقوق مشاوره ای، با وزارت آموزش ملی همکاری مینماید. قوانین اساسی که در برگیرنده فعالیت مراکز آموزشی عالی به قرار ذیل است :

ماده قانون آموزش دانشگاهی و اعتبارات مراکز آموزش عالی خود گردان

تحصیلات عالی غالباً از طریق موسسات دانشگاهی بطوانحصاری تحت پوشش قرار میگیرد.



دانشگاهها از طریق ماده قانون پارلمان و تأسیس تجدید سازمان و منحل میگردند و بر اساس سطح و مقطع آموزش و تحقیقاتشان از خودمختاری و استقلال عمل بهره مند میگردند. دسته های بزرگتر بطور کامل با در نظر گرفتن نظام سازمانی خود از مقررات تحصیلی، شرایط پذیرش و رشته های تحصیلی مستقل برخوردار میباشند. با این وجود در دانشگاههای کوچکتر، چنین تصمیماتی نیاز به تصویب و تأیید وزارت ذی صلاح دارد :

- وزارت بهداشت و رفاه اجتماعی (برای آکادمی پزشکی)
- وزارت فرهنگ و هنرهای زیبا (برای آکادمیهای موزیک، هنرهای زیبا، تئاتر، فیلم و تلویزیون)
- وزارت حمل و نقل
- وزارت اقتصاد (برای کالجهای بازرگانی و شیلات)
- وزارت تربیت بدنی
- اداره توریست (برای آکادمی های فرهنگ طبیعی)
- وزات آموزش ملی

بودجه آموزشی

نهادهای تامین کننده

مهد کودکان (از قبیل مؤسسات آموزش استثنایی) دبستانها و راهنمایی بجز مدارس ابتدایی و راهنمایی خاص و نیز مدارس ابتدایی هنر از بودجه بخش استفاده می کنند.



مدارس ابتدایی استثنایی و راهنمایی‌های خاص مدارس پس از ابتدایی بامجوز مدارس دولتی از بودجه ناحیه مقداری دریافت می‌کنند که این میزان ۵۰٪ هزینه متوسط بردانش آموز درمدارس دولتی است. مدارس دولتی و مؤسسات آموزشی غیر دولتی ممکن است ازبودجه نواحی مقداری دریافت کنند. قوانین تفصیلی اختصاص بودجه توسط بدنه سرمایه‌گذاری واحدهای خودمختار محلی تعیین می‌گردند.

شهریه و هزینه های آموزشی

شهریه دانشجویی

میانگین هزینه های زندگی : ZOLTY ۶۰۰۰

شهریه های آموزشی دانشجویان بومی

حداقل ZOLTY ۰

حداکثر : ZOLTY ۴۲۰۰۰

شهریه های آموزشی دانشجویان خارجی

حداقل : ۳۰۰۰ دلار

حداکثر ۱۲۰۰۰ دلار

نهادهای مرکزی

از جمله نهادهای ارائه دهنده کمک مالی به دانشجویان میتوان ازاداره برسمیت شناختن آکادمیک

وتبادلات بین المللی،وزارت آموزش عالی نام برد که عهده دارمسئولیت اعطای بورسیه ووام تحصیلی می

باشد.